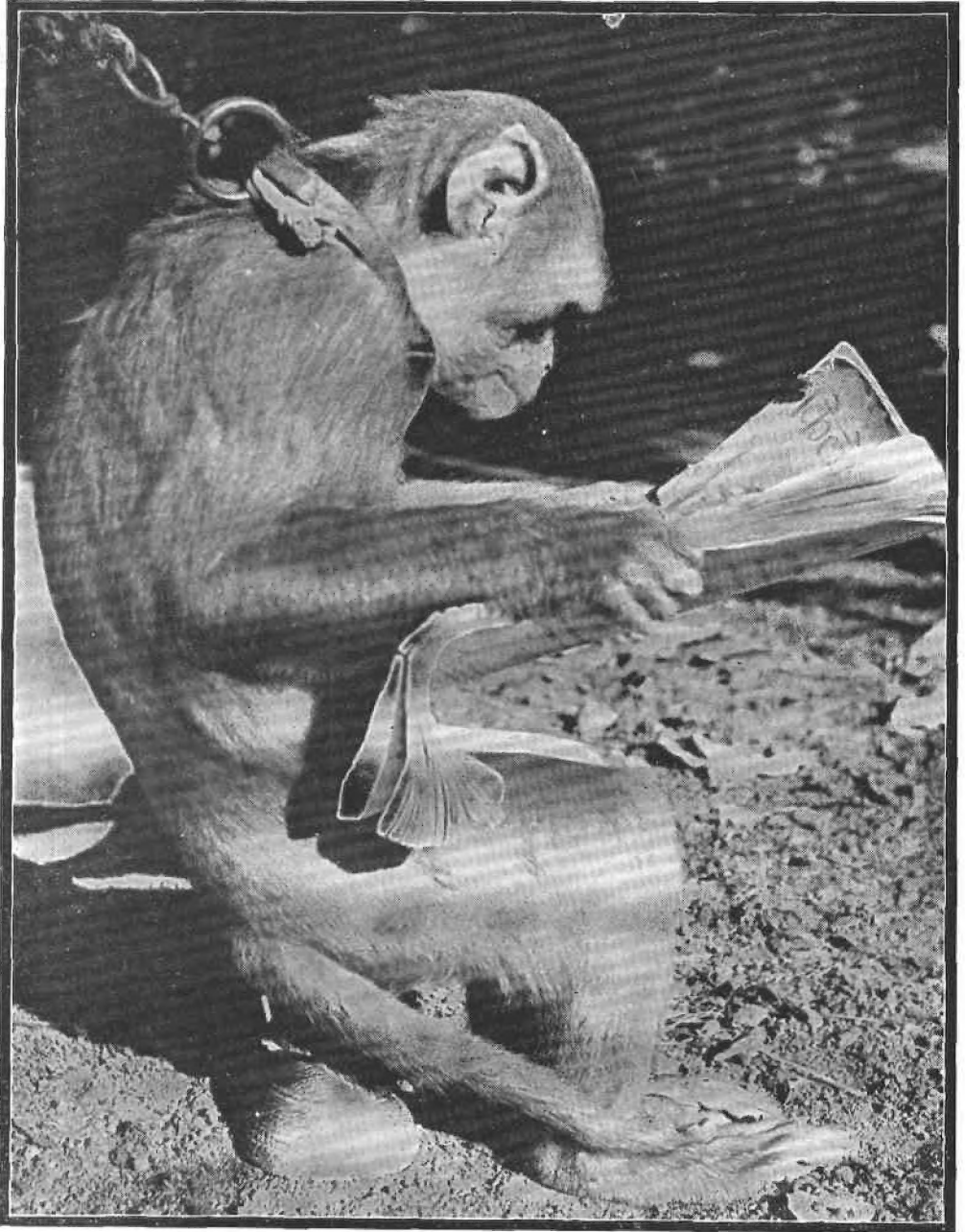

వందమామ

విల్లీ వందమామ శత్రువు

SANKAR

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

క్షణం తీరిక లేదు

పందినవారి పేరు :
బి. వి. రావు - బంటుమిల్లి

అదంతా దగ్గుతో ప్రారంభమైనది...

మొదట తండ్రి దగ్గుతో యింటికి వచ్చాడు....
తరువాత తల్లికి అంటుకుంది. త్వరలోనే పిల్లలు
గూడా దగ్గుట ప్రారంభించారు .... దగ్గు .... దగ్గు
యీ విధంగా మీ కుటుంబములో సంభవించుకుండా
చూడండి. పెర్టుసిన్ టెష్నర్ అరవై సంవత్సర
ములవై నుంచి అన్ని విధములయిన దగ్గులకు, కోరింత
దగ్గుతోసహా, త్వరితముగాను, శ్రేమముగాను
స్వస్థత చేకూర్చు నివారిణి అని రుజువువై నది.

కొనుడు
పెర్టుసిన్
“టెష్నర్”

అందరు కెమిస్టరు వద్దను లభించును

ఇండియాలో తయారుచేయువారు

ఇన్ ఫా లిమిటెడ్, పోస్ట్ బాక్సు నెం. 1041, బొంబాయి-1
దిగువ వారితో చేసుకున్న ఒడంబడిక ప్రకారము
ఎలెఫా లిమిటెడ్, షాన్ లీడ్ టెన్ టెయిన్
ప్రెస్ కస్టమ్ అండ్ ఎకనామిక్ రిట్రీటర్

ILY-10-TEL

ఈ సంచికలో కథలు వింతలు - విశేషాలు

నీవానది కథ (గేయం) ...	10
దుష్టుడి సహాయం ...	13
బతకలేక బడిపంతులు ...	16
ఆడదాని సలహా ...	18
అదృష్ట జాతకం ...	21
తోకచుక్క (సిరియల్) ...	25
పురుషద్వేషిణి ...	33
పండితుడి ఆవు ...	38
కపటయోగి (జాతక కథ)...	41
విద్యత్కన్యలు ...	46
క్రిస్టిసేన కథ ...	49
చేపచెట్టు మహిమ ...	55

ఇవిగాక రంగుల బొమ్మ కథ,
ఫోటో శీర్షికల పోటీ, వార్తలు—
విశేషాలు, మొదలైన మరి ఎన్నో
ఆకర్షణలు

డోంగ్రేగారి

బాలామృతం

బలహీనమైన బిడ్డలకు పుష్టినిచ్చి, పండ్లు
మొలిచేటప్పుడు అయ్యే విరేచనములు
నిలిపి, బలమును అరోగ్యము నిచ్చును.

K. T. Dongre & Co., Ltd., BOMBAY-4

రవి టాయ్‌లెట్స్‌ను వాడండి

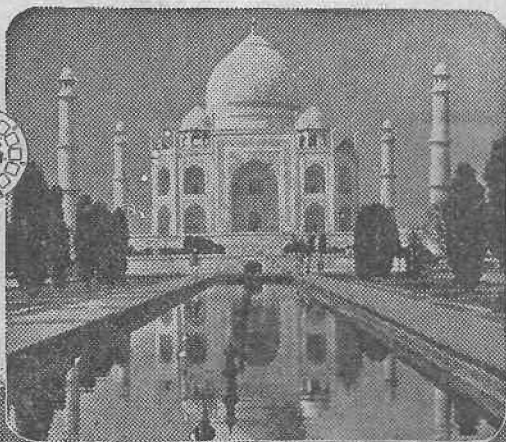
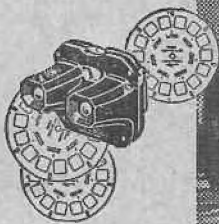
రవి గ్లీసరిన్ సాపు :
మీ ఆందమును
వర్చస్సును
కాపాడును.

రవి వెజిటబుల్ హేరాయిల్ :
మీ కేశములను విరివిగా పెంపొందించును.
రవి స్నా : మీ ముఖవిలాసమును అభి
వృద్ధి చేయును.

సోల్ ఏజెంట్లు : ది న్యూ స్టార్ & కో
తండియార్స్, మద్రాసు - 21

See
INDIA "Come to Life" in
THREE DIMENSIONS WITH
VIEW-MASTER COLOR PICTURES

The Taj Mahal, Calcutta and other scenes become real as life when seen in true color and depth on View-Master's new India Reels. See for yourself! Other fascinating subjects now available on View-Master stereo Reels include France, Italy, Africa, Ireland, Australia, Vatican City, New Zealand, Egypt, England, Switzerland, Siam, Hong Hong, as well as American Scenic Attractions and Cities. Cowboy Stars, Tarzan, Wild Animal, Fairy Tale Reels for kids. Stereo pictures are mounted in seven-scene Reels for use in View-Master Stereoscopes and Projectors.

ప్ర్యా మాస్టర్ .... రు. 15/- | జానియర్ ప్రాజెక్టర్ .... రు. 92/8
 రీల్స్ .... రు. 2/4 | కైట్ (దీపం) ఎటాచ్మెంటు రు. 15/-

ప టేల్ ఇం డియా లి మి టేడ్,

7/90, వాలాజా రోడ్ :: మద్రాసు.

ఇతర ఆఫీసులు: బొంబాయి * కలకత్తా * న్యూ ఢిల్లీ

ఫోటో ట్రేడ్ షాట్

విడికి కంనుతో తయారై, మెరుక్కు కనిపించే ఈ అందమైన ఫిల్మ్ ఫ్లాష్ ఉన్నత శ్రేణికి సంబంధించిన మధురధ్వనిని మీరు సినిమాలలో వినేపుంటారు! ధర: రు. 4-0-0. ఫోటో ఖర్చులు: రు. 1-4-0. ఫ్లాష్ శిక్షణ పుస్తకం: రు. 2-0-0.

అల్లికల మిషను: గుడ్డమీద అందమైన లతలూ, సీసరీలు, రంగురంగుల పూలూ కుట్టుకునే ఆధునిక అల్లికల యంత్రం ధర: రు. 6-0-0. అల్లికల పుస్తకం. రు. 3-0-0.

పాకెట్ ప్రెస్: దీంతో ఇంట్లో కూర్చునే వందలకొలది పేర్లు, చిరునామాలూ, లేఖలూ, కాట్రలు మొదలైనవి తేలికగా అచ్చు వేసుకోవచ్చును! కాలం, ఖర్చు కలిపివస్తాయి, ధర: రు. 4-0-0 వి. పి. ఖర్చులు రు. 1-4-0.

SULEKHA TRADERS
No: 13, ALIGARH. (U. P.)

వృత్తికల్పనకు పుస్తకములు

ఎలెక్ట్రిక్ అండ్ రేడియోగైడ్ (2 భాగములు)

రు. 15/-లతో మీకు మీరే రేడియోను నిర్మించుకోండి. దీనికి ఎలెక్ట్రిక్ సిటీ అవసరం లేదు. రేడియో మరమ్మతులు, వైరింగు, ఎలెక్ట్రిక్ సిటీని గురించిన సమస్తమూ నేర్చుకొనుటకు రు. 4/- గురువునహాయంలేకనే చై సిస్, జవసిస్, బర్నిస్, రష్యన్, జర్మన్, ఫ్రెంచి మొదలైన 14 భాషలు నేర్చుకొనుటకు రు. 4/-. ఫోటోగ్రఫీ దృఢపని, కట్టింగు (టొమ్మలతో) రు. 4/-. టీచర్ రు. 3/-. సబ్బుల తయారీ రు. 3/-. అక్షరాలు చేయుట రు. 3/-. గానము, నృత్యము రు. 3/-. డ్రాయింగు, పెయింటింగ్ రు. 3/-. అల్లికవనము (వందల కొద్ది డిజైన్లు కలది) రు. 3/-. వాచీల మరమ్మతు రు. 3/-. వి. పి. పి. చార్జీలు 0-12-0 అదనము. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషులోనే వ్రాయాలి.

SULEKHA BOOK DEPOT

P. O. 13, ALIGARH (U. P.) India.

గృహోపయోగ సినిమా యంత్రం

ఈ యంత్రం ద్వారా ఇంటివద్దనే బంధుమిత్రులతో పాటు కూర్చొని వాస్తవమైన సినిమా లవలన కలిగే ఆనందాన్ని అనుభవించండి. 35 మి. మీ. ఫిలిం దీనికి ఉపయోగించవచ్చును. దీన్ని బ్యాటరీ, లేదా ఎలెక్ట్రిసిటీ (AC లేక DC) సహాయంతో నడిపించవచ్చును. వైర్లు, కాట్రాన్లు, వార్తాప్రచారక ఫిల్ములు కూడా దీనిమీద చూపించవచ్చును. ఈ యంత్రంతో పాటు 10 అడుగుల ఫిల్మ్ ఉచితంగా ఇవ్వబడుతుంది. దీని వెల రు. 12/8- వి. పి. పి. చార్జీలు రు. 3/- అదనపు ఫిల్మ్ ఒక్కొక్క గజం వెల రు. 8/-

ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు ఇంగ్లీషులోనే జరపాలి.

SULEKHA TRADERS No. 13,
ALIGARH (U. P.)

ఆటోమెటిక్ పిస్తోలు

(దీనికి త్రై సెన్సు అక్కరలేదు)

ఆరు గుండ్లు రిపీటర్ డయల్ తో అమర్చబడిన ఆటోమెటిక్ మోడల్ పిస్తోలు కొనండి. ఇది హాదలు పుట్టించేటంత ధ్వనిచేసి, దొంగలనూ అడవిమృగాలనూ పారదోలును. సినిమా నటకులకూ, నాటకాలలో పాల్గొనేవారికీ ఇది చాలా ఉత్తమ వస్తువు. శత్రువులను ఎదుర్కొనుటలో ఇది మీకు గొప్పకోడు.

25 గుండ్లు ఉచితము. వెల రు. 8/8- వి. పి. పి. చార్జీలు రు. 1/12/- పిస్తోలు పెట్టుకొను లెదర్ కేసు రు. 2/8/- అదనపు గుండ్లు డబ్బును రు. 1/4/-.

S. K. SAKSENA, RANGAMAHAL,
No. (19) ALIGARH (City) U. P.

మల్లీకలర్

ఫాటో అఫ్ సెట్ ప్రింటింగ్ లోనూ,
ప్రోసెస్ బ్లాక్లు తయారుచేయటంలోనూ
సరికొత్త యంత్ర పరికరాలతో
విశేషమైన అనుభవం గల సిపులులతో

ఆర్టిస్టులతో, టెక్నిషియనులతో
30'' x 40'' కెమెరా సహాయంతో

అత్యున్నత ప్రమాణాలను ఎల్లప్పుడూ
నిలబెట్టగల ఏకైక ఆంధ్రసంస్థ

ప్రసాద్ ప్రోసెస్ లిమిటెడ్.,

చందమామ బిల్డింగ్స్

వడపళ్ళని :: మదరాసు - 26.

సు భా షి ణి

సచిత్ర మాస పత్రిక
ఎడిటర్: కరుణా శ్రీ

అన్ని చోట్లా
ఏజెంట్లు కావాలి

*

విడి కాపి | సాలు చందా
0-8-0 | 6-0-0

వివరములకు నేడే వ్రాయండి,
మేనేజరు:
సుభాషిణి, గుంటూరు - 2

ఫాన్టెన్ కలములకు
సిరాలకు
జగత్ప్రసిద్ధి పొందిన
పేరు

పైలట్

మరల ఇప్పుడు
భారతదేశములో
ప్రతి చోట
లభించుచున్నది

*

వాణ్యమునకు
పూచి

MANUFACTURED BY
THE PILOT PEN CO. (INDIA) LTD.
CATHOLIC CENTRE, MADRAS-1.

సువాసనకొరకు
సంప్రసిద్ధమైన

దసరా దర్బార్

పుష్పరంజన్

అగరపత్తులు

మాడర్ ఇండియా ట్రేడింగ్ కంపెనీ, బెంగళూరు. 2.

ఆరోగ్యప్రదాయిని

జీవామృతము వాడుటవలన బలహీనదేహములకు బలమును, దుర్బలులకు పటుత్వమును, నిద్రాహీనులకు సుఖ నిద్రయు, నరముల ప్రోగుకు కండపుష్టియు, మందకొడిగ నుండువారికి ఉల్లాసమును, జ్ఞాపకహీనులకు జ్ఞాపకశక్తియు, రక్తహీనులకు కొత్త రక్తమును, జీర్ణశక్తి లేనివారికి జీతరదీప్తియు, పాలిపోయినవారికి తేజస్సును, మొదలగు అసంఖ్యాకములైన సుగుణములు ఎన్నియో కలుగును. శ్రీ-పురుషరెల్లరు వయోభేదము లేక ఎల్లకాలములయందు సేవింపదగిన దివ్యమైన టానిక్.

జీవామృతం

కండపుష్టికి, జవనత్వములకు.
ఆయుర్వేదాశ్రమం లిమిటెడ్,
మదరాసు - 17.

ఆంధ్రుల చరిత్ర సంస్కృతి

ప్రతి ఆంధ్రుడు చదువవగిన నద్యంధము. ఆంధ్రరాష్ట్ర సాధనకు మిక్కిలి తోడ్పడిన గ్రంథము.

పే. 500. వెలరు. 6 0 0

బాలసరస్వతి

పిక్టోరియల్ మీడియం డిక్షనరీ

(ఇంగ్లీషు-ఇంగ్లీషు-తెలుగు)

విద్యకు, విజ్ఞానానికి, పరీక్షలో విజయానికి ఈ డిక్షనరీ పువయోగపడుతుంది.

1000 పేజీలు. పూర్తిక్యారికో బైందు

మీడియం ధర 9 0 0

జెం డిక్షనరీ ధర 4 8 0

గానకథాబోధిని

అపూర్వ సంగీత గ్రంథము. గొప్ప అనుభవజ్ఞులచే రచింపబడినది. సంగీతము నేర్చుకొనుటకు, సాధనకు, పరీక్షలకు విన్నలకు పెద్దలకు పువయోగపడు గ్రంథరాజము.

పే. 1000. రు. 10 0 0

తమ ఆర్డరుతోపాటు
ఆర్డర్స్ను
పంపగలరు.

వలయువారు : బాలసరస్వతి బుక్ డిపో, కర్నూలు.
[బ్రాంచి :—నెం. 6, నుంకురామచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

చందమామ - ఇంగ్లీషు

ప్రారంభ సంచిక (జులై)

జూన్ 15-వ తేదీన వెలువడుతుంది.

విడిప్రతి
0-6-0

సంపత్నర చందా
4-8-0

మీ కాపీకి మీ విజంటును అడగండి.

లేదా చూకు చందా పంపండి.

త్వరలో వెలువడుతుంది:

జహ్నుమాము (ఒరియా)

చందమామ పబ్లికేషన్స్

వడవళని :: మద్రాసు - 26.

నవభారత నిర్మాణానికి

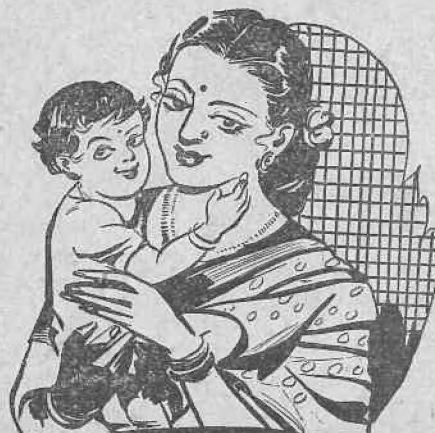
నవ యువతీ యువకులు ఆవనరం.
అట్టి యువతీ యువకులను పొంద
గల్గిన మాతలు కావాలంటే, మహిళలు
సేవిం చ వలసింది

లోడ్

గర్భాశయ రోగనివారిణి

కేసరి కుటీరం లి.

15, వెస్టు కాట్ రోడ్డు,
రాయపేట, మద్రాసు - 14.

LODHRA
FOR LADIES HEALTH

కేసరి కుటీరం లి., మద్రాసు. 14

చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్ర పాణి'

ఈ సంచికలోని 59 వ పుటలో ప్రకటించబడిన పూర్తి పేజీ చిత్రం మిమ్మల్ని ఆకర్షించేవుంటుంది. ఇది జూలై నుండి వచ్చే కొత్త త్రివర్ణ సీరియల్ "మకరదేవత" కథకు సంబంధించింది. మమారు రెండువేల సంవత్సరాలనాటి ఈ అద్భుతగాథలో వచ్చే ప్రముఖ వ్యక్తులూ జంతువులూ జలచరములూ కొంచెంగా ఈ పటంలో మూచించబడినై ఇందులోని ప్రాచీనకాలపు వాతావరణమూ, సంఘటనలూ, ఆచార వ్యవహారాలూ ఈనాడు మనకు పింతకొచ్చుతై. లోగడ తెల్పినట్లు, అట్టచివరి బొమ్మకు ఒక చక్కటి చీనా కథ ఆరంభమవుతున్నది. అపూర్వమైన ఈ కథ ఎన్నెన్నో వింతలూ విశేషాలు కనబర్చి, మీకు ఆనందాశ్చర్యాలను కలిగించటమే గాక, అనేకమైన గుణపాఠాలనుకూడ నేర్పుతుంది.

జూన్
1955

సంపుటి 16
సంచిక 6

నీవానది కథ

నీవానది తీరమ్మున
నేరేడు చెట్టులోన
నివసించెడు పావురాలు
నేరవు ఏ పాపమ్ములు !

చెట్టుక్రింద పుట్టలోన
చెడ్డ త్రాచు పాముండెను
పిట్టల వేటాడుటలో
గట్టిది ఆ నాగుబాము !

ఒక్కనాడు మగ పిట్ట
చిక్కగానే దాని బట్టి

గ్రక్కున తినివేసె పాము
అక్కటక్కటా పాపము !

అడుపిట్ట అయ్యోమని
గోడుపెట్టుచున్న గాంచి
నీడనున్న కలువపువ్వు
వాడిపొయె వీడి నవ్వు.

పుట్టలోని నాగుపాము
గట్టిగ ఆలోచించెను
ఎట్టైనను ఆ పిట్టను
పొట్టను బెట్టగ నెంచెను.

రాత్రిపూట కాగానే
రయమున వెలువడగానే

గే య క థ

చందమామ పకపక యని
చిండించెను చిరునవ్వును !

త్రాచుపాము పడగనెత్తి
లేచి పావురమును చుట్టి
మాణిక్యము దివ్యచుట్టి
మంగళహారతి నిచ్చెను !

కనుకనె మా నీవానది
కారుణ్యము లొసగునది
చిత్తుర పరిసర సిఁహ
చెంగలించు నీవానది !

పుట్ట కొసను బలుసుముండ్లు
గట్టిగ నాటెను కండ్లు !

విలవిలమని గిరగిరమని
గిలగిలాడు పామును గని
ముళ్లను ఆ పావురమ్ము
ముక్కున లాగెను పాపము !

ఈ చిత్రము చూచి చిలుక
వైచిత్రం బని పలుకగ,
కాదు కాదు కరుణత్వము
వాద నేల యనె కోకిల !

నీవానదిలోని చేప
నీటిమీద కన్పించెను

అట్టమీదిబొమ్మ

కృష్ణుడు సత్యభామానమేతుడై వచ్చి పాండవులతో సంప్రతిస్తూవుండగా అక్కడికి చెరిగిపోయిన మార్కండేయరుషి రాక అందరికీ మరింత సంతోషాన్ని కూర్చించింది. ఆయనకు స్వాగతమిచ్చిన తరువాత శ్రీకృష్ణుడు, కొన్ని దివ్యగాథలు వినటానికి ఉత్సాహులంగా వుండనే ఆన్నాడు. ధర్మరాజు తనకు గల కొన్ని సలహాలు తెల్పి, వాటిని పరిష్కరించుమని కోరాడు. అప్పుడు మార్కండేయుడు చెప్పిన కథలలో ఇది ఒకటి :—

పూర్వం, హైహయ రాజవంశానికి చెందిన యువకుడొకడు ఒకనాడు వేటకు వెళ్ళాడు. ఒక జింకను బాణంతో కొట్టాడు. బతే—అది జింక కాదు, జింకచర్మం వరించి తపస్సు చేసుకొంటున్న ఒక మునికుమారుడు! హైహయ రాకుమారుడు తనుచెసిన కప్పకు చింతిస్తూ ఇంటికి పోయి, పెద్దలకు చెప్పాడు.

వారంవరూ దుఃఖిస్తూ, ఆడవిలో గాయపడివున్న మునికుమారునివద్దకు బయల్దేరారు. తోవలో వారికి తార్కముని ఆశ్రమం కనిపించింది. తార్కముని వారికి ఆతిథ్యమీయబోగా, వారు మహాత్మా!—మేమిట్టి సత్కారానికి అర్హులం కాము. ఆరణ్యంలో మా పెల్లవాడు ఒక మునికుమారుని చంపి, పాపం కట్టుకొన్నాడు. దానికి తగిన శిక్ష మేము అనుభవించితిరాలి. కనుక, మాదారిని మమ్మల్ని పోషియండి' అని వినయంగా చెప్పకొన్నారు.

అప్పుడు తార్కముని చిరునవ్వు నవ్వుతూ, 'అలానా! మీరు ఇందుకు చింతించకండి. మంచివాళ్లు తెలియక చెసిన పాపానికి క్షమాపణ వున్నది. మీరు మంచివాళ్లు కనుకనే పశ్చాత్తాపం పొందుతున్నారు. ఏదీ, మీరు చంపా మనుకున్నది ఇతిడేనా, చూడండి!' అంటూ తన కుమారుని పిలిచాడు.

ఆశ్రమం లోపలినుండి బయటికి వచ్చిన మునికుమారుని చూచి, హైహయ రాకుమారుడు ఆశ్చర్యంతో 'ఇతడే, ఇతడినే నేను బాణంతో కొట్టి ది!' అని చెబుతూ, గుర్తుపట్టాడు.

'బాణంతో కొట్టబడిన యితడు ఎలా బతికివచ్చాడు?' అని అందరూ ఆశ్చర్యంతో ప్రశ్నించగా, 'అదే తపఃప్రభావం...' అని తార్కముని ధర్మబోధ చేశాడు. తరువాత ముని ఆతిథ్యాన్ని హైహయులందరూ తృప్తితోనూ, ఆనందంతోనూ స్వీకరించాడు.

దుష్టుడి సహాయం

ఒకప్పుడు వినయశీలుడనే రాజు విలాసపురాన్ని ఏలుతూ ఉండేవాడు. ఆయన భోగపరాయణుడు కావటంవల్ల వార్తకర్తం త్వరగానే పైనపడింది. నడివయసులోనే జుట్టు నెరిసి, ముఖమూ శరీరమూ ముడతలు వడిపోయి, కిళ్ళు సడలటం చూసి రాజుకు దుఃఖం కలిగింది.

రాజు ఒకనాడు తన వైద్యుణ్ణి, తరుణచంద్రుడనేవాణ్ణి, పిలిపించి, "ఏమోయ్, నన్నీ ముసలితనంనుంచి బయటపడేయ్యటానికి చికిత్స ఏమైనా ఎరుగుదా? నన్ను తిరిగి యౌవనవంతుణ్ణిచెయ్యి. నీవు కోరినదంతా ఇస్తాను," అన్నాడు.

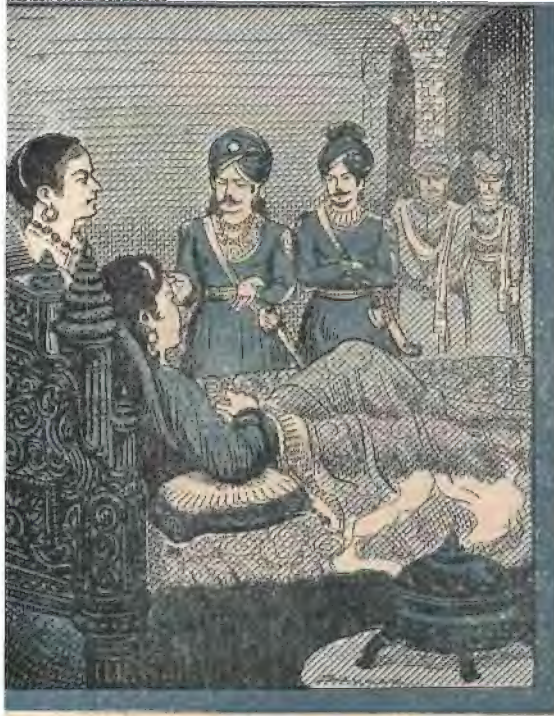
తరుణచంద్రుడు కొంచెం ఆలోచించి, "మహారాజా, నాకు కాయకల్ప చికిత్స తెలుసును. తమరు ఆరుమాసాలు నా ఆధీనంలో ఉన్నట్లయితే తమకు సంపూర్ణ యౌవనం చేకూర్చగలను," అన్నాడు.

రాజు వెంటనే, తాను ఆరు నెలలపాటు రాజ్యాంగం వదిలి కాయకల్పసిద్ధి పొందబోతున్నానని దేశమంతటా చాటింపు వేయించాడు. తరుణచంద్రుడు ఊరిబయట ఒక చోట భూగర్భంలో చీకటికొట్టు కట్టించి అందులో రాజును ప్రవేశపెట్టి, ఏవేవో ఔషధాలివ్వ నారంభించాడు. ఆ కొట్టుకు ఎవరూ రావటానికి అనుమతి లేదు.

తరుణచంద్రుడి వైద్యంవల్ల రాజు ముసలితనం మరింత జాస్తి కావటమే గాక, ఏదో జబ్బుకూడా ప్రారంభమయింది. కొద్దిరోజులలో ఆయన ఆ చీకటికొట్టులోనే దిక్కుమాలిన చావు చచ్చాడు. ఆయన శవాన్ని ఆ కొట్టులోనే తరుణచంద్రుడు లోతుగా పాతేశాడు.

తరువాత ఆ తనను కొన్నిరోజులపాటు రహదార్లు కాచి, వినయశీలుడి పోలికలు కల ఒక యువకుణ్ణి పట్టుకున్నాడు.

"నేను చెప్పినట్లు వింటివా, నిన్ను రాజును చేసేస్తాను. నా మాట జవదాటి నట్లయితే నీ రహస్యం బయటపెట్టి నిన్ను కొరతవేయిస్తాను. ఇష్టమైతే నా వెంటరా!" అన్నాడు, తరుణచంద్రుడు.

ఆ యువకుడు తన ఆజ్ఞానుసారం నడస్తానని మాట ఇచ్చినాక, తరుణచంద్రుడు అతనితో వినయశీలుడి కాయ కల్ప చికిత్సగురించి, చావుగురించి చెప్పేశాడు. తరువాత అతన్ని తెచ్చి చీకటికొట్టో పెట్టేసి, మంత్రి మొదలైన రాజోద్యోగులందరూ వచ్చి రాజుతో మాట్లాడవచ్చునని కబురుచేశాడు.

దివాణంలోని అధికారులందరూ వచ్చారు. ఒక్కొక్కరిని తరుణచంద్రుడు చీకటికొట్టులోకి తీసుకుపోయాడు. వారి కెవరికీ రాజు కనిపించలేదు. కాని వారు రాజ్యాంగ వ్యవహారాలన్నీ చెబుతూంటే, యువకుడు ఊకొట్టాడు. ఈవిధంగా అతనికి రాజ్యాంగ వ్యవహారాలన్నీ సమగ్రంగా తెలిసిపోయాయి.

ఈవిధంగా ఆరుమాసాలు గడవనిచ్చి తరుణచంద్రుడు యువకుణ్ణి చీకటికొట్టు నుంచి బయటికి రప్పించటానికి ఏర్పాట్లు చేశాడు. దైవజ్ఞులు నిర్ణయించిన ముహూర్తానికి నగరంలో జనమంతా ఊరిబయట చేరారు. రాజోద్యోగులంతా చేతులు కట్టుకుని చీకటికొట్టు ద్వారంవద్ద నిలబడ్డారు. కొత్త యువకుడు రాజు దుస్తులు ధరించి బయటికి వచ్చాడు.

రాజులో మార్పు చూసి అందరికీ అత్యాశ్చర్యమయింది. కొద్ది పోలికలున్నప్పటికీ ముసలిరాజు పూర్తిగా మారిపోయాడు.

"చాలా కష్టపడి కాయకల్పంద్వారా మహారాజుకు ఎన్నటికీ ముసలితనం లేకుండా చేసేశాను. అవసరమైనట్లయితే ఆయన స్వరూపంకూడా ఇట్టే మార్చేయ్యగలను," అన్నాడు తరుణచంద్రుడు.

స్వరూప మార్చగలననటంలో గల బెదిరింపు యువకుడికి ఒక్కడికి మాత్రమే అర్థమయింది.

ప్రజలు రాజును మేళతాళాలతో ఊరే గించి దర్బారుకు తీసుకుపోయారు. అక్కడ అతనికి తిరిగి మహా వైభవంగా పట్టాభిషేకం జరిగింది. పునర్జన్మ యెత్తాడు గనకనూ, జరను-అంటే, ముసలితనాన్ని- జయించాడు గనకనూ ఆయనకు 'అజరు' డని పేరుపెట్టారు.

ఈ మార్పుతోబాటు దివాణంలో తరుణ చంద్రుడి పలుకుబడికూడా పెచ్చింది. అతని నోటివెంట ఏ మాట వచ్చినా, మంత్రి ధగ్గిరనుంచి ప్రతివారూ రాజాజ్ఞగా భావించి, శిరసావహించసాగారు. ఈ అలుసు చూసు కుని తరుణచంద్రుడు తన అధికారాన్ని విప్పలవిడిగా దుర్వినియోగ పరచసాగాడు.

ఇక రాజుమీద తరుణచంద్రుడికి గల అధికారానికి హద్దే లేదు. అజరుడు ఇదంతా

చాలాకాలం సహించి ఊరుకున్నాడు. చివరకు ఒకనాడు అతను తరుణచంద్రుణ్ణి ఒంటరిగా పిలిచి, "నీ ప్రవర్తన యేమి బాగాలేదు. నన్ను నువు రాజును చేశావు కనక నామీద అధికారం చెయ్యి. మంత్రి చేసే పనులకు అడ్డు రాకు," అన్నాడు.

"రెండురోజులు సింహాసనం ఎక్కిగానే కళ్ళు నెత్తికి వచ్చాయా? నాకు నువ్వే లెక్కలేనప్పుడు నీ మంత్రిలూ, మిగిలిన వాళ్ళూ ఎంత? నేను నీకు చేసిన ఉపకారం మరిచిపోతున్నావు!" అని యెత్తి పొడిచాడు తరుణచంద్రుడు.

"నువు దుర్మార్గుడివి. నీవంటివాడివల్ల సహాయం పొందటమే తప్పు. దానికి కృతజ్ఞత చూపటం మరింత తప్పు," అంటూ అజరుడు కత్తిదూసి ఆ క్షణం లోనే తరుణచంద్రుడిని చంపవేశాడు.

తరవాత అజరుడు ప్రజలను సుఖంగా పరిపాలిస్తూ, చాలాకాలం రాజ్యంచేశాడు.

బలకలేక బడిపంతులు

ఒక ఊళ్ళో ఎందుకూ పనికిరానివా డొక డుండేవాడు. కాస్త చదువుకున్న కుటుంబంలో పుట్టటంచేత, మాటల సందర్భాన చదవటానికి నాలుగు పద్యాలూ, శ్లోకాలూ సామెతలూ పట్టుబడ్డాయేగాని వాడికి స్వతహాగా పాటపాడిచినా అక్షరంలేదు.

తండ్రి పోగానే తన కాళ్ళమీద తాను నిలబడవలసి వచ్చేసరికి వాడికి ఏంచెయ్యటానికి పాలుపోలేదు. ఎందుకంటే వాడికి పని చేతకాదు. బతకలేకపోతే బడిపంతులన్న సామెతను జ్ఞాపకం తెచ్చుకుని వాడు బడిపంతులు పని చేదామనుకున్నాడు.

అందుకని వాడు మంచిరోజు చూసి పెద్ద తలపాగా చుట్టి, దూరగ్రామానికి వెళ్లి, ఒకరి అరుగుమీద బడి పెట్టాడు.

ఊళ్ళో వున్న పిల్లలు కొందరు బళ్ళో చదవటానికి వచ్చారు. పంతులు ఒక ఉపాయం ఆలోచించాడు. తన బళ్ళో

చదువుకునే పిల్లల్లో కొందరికి కొద్దిగా చదువుచ్చు, మిగిలినవాళ్ళకు ఏమీ రాదు. కొంచెం చదివిన పిల్లలచేత ఏమీ రాని వాళ్ళకు చదువు చెప్పించసాగాడు.

పల్లెటూరి వీధిబడికి పిల్లల్ని పంపే తల్లి తండ్రులు తమ పిల్లలకు ఎంత చదువుచ్చిందని సామాన్యంగా చూడరు. పంతులు పిల్లల్ని భయభక్తులతో పట్టుకొస్తున్నాడా అని చూస్తారు. కొత్త పంతులు పిల్లలకు బాగా దేహశుద్ధి చేస్తూండేవాడు.

ఆ ఊళ్ళో కామమ్మ అని ఒక ఇల్లాలుండేది. ఆవిడ భర్త చాలాకాలం క్రితం కాశీయాత్రకు బయలుదేరాడు. వెళ్ళి సంవత్సరమయింది. అప్పటినుంచీ ఆ యనబాడ లేదు. ఇంతలో ఒకనాడు ఆమెకు ఎక్కడినుండో జాబు వచ్చింది. అది తన భర్తే రాసి వుంటాడనుకుని కామమ్మ ఆ జాబు పట్టుకుని పంతులుగారిదగ్గరికి వచ్చి,

"ఇది కాస్త చదివిపెట్టు, నాయనా! మా వారేమన్నా రాశారేమోనూ!" అన్నది.

పంతులు ఆ జాబు తీసుకుని ఎగాదిగా చూశాడు. ఒక్క అక్షరంకూడా రాని పంతులుకు చేతులు వణికి, నిలువుగడ్డు పడ్డాయి.

పంతులు వాలకంచూడగానే కామమ్మ గుండె చల్లబడింది.

"ఏం కొంపముణిగిందో త్వరగా చెప్పు, నాయనా!" అన్నది కామమ్మ, వెనుక తున్న గొంతుతో.

"నాబొంద, నేనేం చెప్పేదీ?" అన్నాడు పంతులు, మరింత వణికి గొంతుతో.

"బొట్టు తుడిపేసుకోనా? పుస్తెలు తెంచేదీ?" అన్నది కామమ్మ ఏడుస్తూ.

"అహ!" అన్నాడు పంతులు తడబడుతూ హీనస్వరంతో.

కామమ్మ గుండెలు బాదుకుంటూ, భోరున ఏడుస్తూ ఇంట్లో వెళ్ళి పడింది. చుట్టుపక్కలవాళ్ళు పరామర్శించవచ్చారు.

"ఊరుకో! ఏంచేస్తాం? కాశీకి పోయిన వారూ కాటికి పోయినవారూ తెరిగి రారని అనరూ? అంతే మరీ!" అన్నారు వాళ్ళు.

కామమ్మ మొగుడు పోయాడన్న వార్త ఊరంతా పాకింది.

"అసలు విషయం ఏమిటి? వార్త ఎవరు తెచ్చారు? ఎక్కడ పోయాడు? ఎప్పుడు పోయాడు?" అంటూ మగవాళ్ళు ప్రశ్నలు వేశారు. కామమ్మ ఏడుస్తూ తనకు వచ్చిన జాబు వారికిచ్చింది.

"ఇదేమిటమ్మా? ఎందుకిలా ఏడుస్తున్నావు? ఈ జాబు రాసింది మీ ఆయనే! ఎల్లుండి వస్తున్నాడు? ఈ ఉత్తరం చదివిందెవరు?" అని అడిగారు మగవాళ్ళు.

పంతులు చదివాడని కామమ్మ చెప్పింది. ఎవరూ నమ్మలేకపోయారు. పంతులును పిలుచుకురావటానికి కొందరు వెళ్ళారు. కాని పంతులు అప్పుడే పొలిమేర దాటి వెళ్ళిపోయాడు!

ఆడదాని సలహా

పర్షియాను ఒక వ్యక్తు పరిపాలించిన ఖుస్రోకు చేపలంటే చాలా యిష్టం. ఒక నాటి ఉదయం ఆయన, తన భార్య అయిన షిరీన్ తో మిద్దెమీద కూచుని ఉండగా బెస్తవా డొకడు ఆయన కొక చేపను తెచ్చి కానుకగా ఇచ్చాడు. అది చాలా అపురూపమైనది. చాలా పెద్దదికూడా. రాజు దానిని చూసి ఎంతో సంతోషించి, బెస్తవాడికి బహుమానంగా నాలుగువేల కాసు లివ్వ వలసిందిగా ఉత్తరువుచేశాడు.

తన భర్త సంతోషం కలిగినప్పుడు విధంగా ఒళ్ళు తెలియని బహుమానా లివ్వటం షిరీన్ చాలాసార్లు చూసింది. అమెకిది ఎంతమాత్రం ఇష్టంలేదు.

బెస్తవాడు అవతలికి వెళ్ళగానే షిరీన్ తన భర్తను కోప్పడింది.

"ఒక్క చేపకు నాలుగువేల కాసులు బహుమానమా? ఇలా ఇవ్వటం మొదలు

పెడితే రేపటినుంచీ ప్రతిదానికి ఇదే ప్రకారం ఇవ్వవలసి వస్తుంది. ఏదో మిషపెట్టి వాడికిచ్చిన డబ్బు తిరిగి తీసుకోండి."

"ఇచ్చిన డబ్బు తిరిగి తీసుకోవటం కంటే రాజరికానికి తలవంపు మరొకటి ఉంటుందా? ఏదో ఈసారికిలా పోనిద్దూ," అన్నాడు ఖుస్రో.

"అలా ఎంతమాత్రం వీలులేదు. మన మర్యాదకు భంగం ఏమీ కలగకుండానే ఇచ్చినది పుచ్చుకోవచ్చు. నేను ఉపాయం చెబుతాను వినండి. బెస్తవాణ్ణి వెనక్కు పిలిపించి, ఈ చేప మగదా, ఆడదా అని అడగండి. అది మగదని వాడన్నట్టయెనా, మగది అక్కల్లేదు, ఆడచేప కావాలని ఈ చేపను వాడికి తిరిగి ఇచ్చేయండి. అది ఆడదేనని వాడంటే, మగచేప కావాలని అనండి," అని షిరీన్ భర్తకు సమ్మతంగా సలహా ఇచ్చింది.

ఖుస్రోకు తన రాణిపై చాలా మక్కువ. ఆమెకు అసంతృప్తి కలిగించటం ఆయన కేమాత్రమూ ఇష్టం లేదు. అందుచేత ఆయన, తన మనసు బాధపడుతున్నప్పుడుకి బెస్తవాణ్ణి వెనక్కి పిలిపించాడు.

“ఏమోయ్, ఈ చేప ఆడదా, మగదా?” అని అడిగాడాయన.

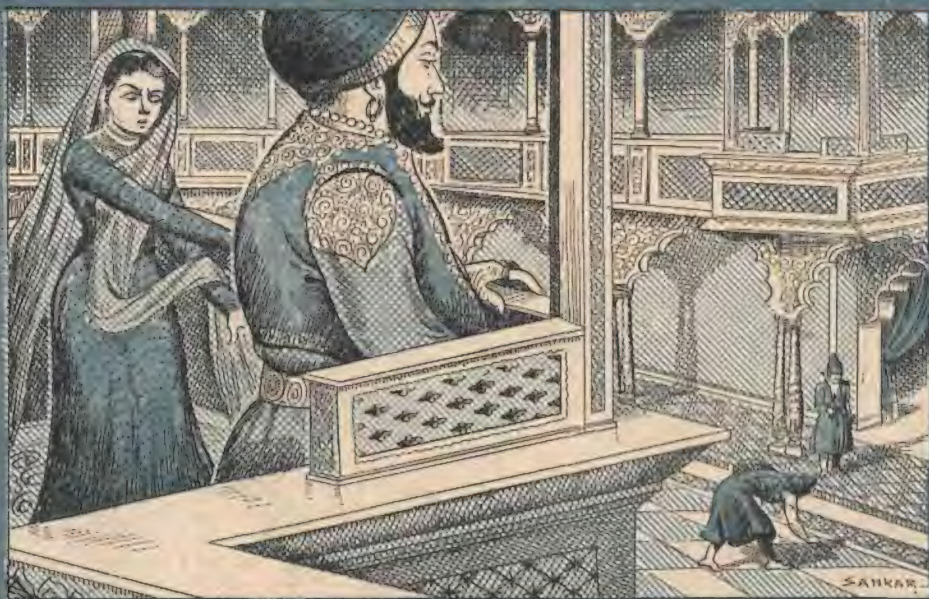
బెస్తవాడు రాజుకు పంగి సలాముచేసి, “హుజూర్, ఈ జాతి చేపలలో ఆడామగా లేదు. ప్రతి చేపా దేనికదే గుడ్లు పెట్టి పిల్లలు పొదుగుతుంది,” అన్నాడు.

ఖుస్రో ఈ మాటలకు విరగబడి నవ్వుతూ, బెస్తవాడికి నాలుగువేల కాసు

లకు బదులు, ఎనిమిదవేల కాసులిమ్మని ఉత్తరువు చేశాడు. అంత డబ్బూ ఎంచి బెస్తవాడి బుట్టలో వేశారు. వాడు పరమానందంతో బుట్ట తీసుకుని బయలుదేరాడు.

వాడు రాజభవనం ముందు అవరణలో నుంచి పోతూండగా ఒక కాసు బుట్టలో నుంచి పడి, గచ్చు మీద దొర్లి ఏటో పోయింది. వెంటనే బెస్తవాడు బుట్టను కింద పెట్టి, చుట్టుపక్కల అంతా వెతికి, పడిపోయిన కాసు విరుకుని, సంతోషంతో బుట్టలో వేసుకున్నాడు.

ఇదంతా మిద్దెమీదినుండి ఖుస్రో, అతని భార్య చూస్తూనే వున్నారు.

"చూసారా, ఎంత నీచుడో! ఒక్క కాసు పడిపోతే, ఎవరికన్నా పేదవాడికి దొరుకుతుందిలేమ్మన్న బెదార్యంకూడా లేకుండా, వాడు దానికోసం వేటాడి తీసుకున్నాడు!" అన్నది పిరీస్.

తన రాజీని తృప్తిపరిచేటందుకై ఖుస్రో బెస్తవాణ్ణి మళ్ళీ వెనక్కు పిలిపించి వాడితో ఇలా అన్నాడు:

"ఓరీ సరమ నీచుడా! ఒక్క వెండి కాసు పడిపోతే, అది ఏ పేదవాడికైనా దొరుకుతుందిలేమ్మనుకోకుండా, బుట్టెడు కాసులు అవతల పెట్టి, దానికోసం అంత కష్టపడి వెతికావే, నీ అత్యాశనేమనాలి?"

బెస్తవాడు నేలదాకా వంగి సలాము చేసి, "అల్లా ఏలినవారిని కటాక్షించాలి! ఒక్క కాసు పోయినందువల్ల నాకు దారి ద్రవ్యం వస్తుందని నేనెన్నడూ అనుకోలేదు. నాదృష్టిలో ఆ కాసు పవిత్రమైనది. దాని మీద ఒక వైపున రాజుగారి ముద్రా, రెండో

వైపున ఆయన పవిత్రనామమూ ఉన్నాయి. అది నేలమీద పడి వుంటే ఎవరైనా చూడక తొక్కుతారేమో అని భయపడ్డాను. హుజూర్ వారు మట్టిలోనుంచి కాసు విలవచెయ్యని బెస్తవాణ్ణి ఏరగాలేందీ, నేను మట్టిలోనుంచి ఒక కాసు ఏరటంలో వింత ఏమిటి?" అన్నాడు విస్మయంగా.

వాడి తెలివితేటలకు ఖుస్రో పరమానందభరితుడై వాడికి మరి నాలుగువేల కాసులు అదనంగా ఇప్పించి పంపేశాడు.

ఈ వింత సంఘటనతో ఖుస్రోకు ఆడ వాళ్ళ సలహాలను పాటించటంలో వున్న ప్రమాదం అర్థమయింది. అందుకని ఆరోజే ఆయన నగరమంతటా ఈవిధంగా చాటింపు వేయించాడు:

"అడదాని సలహాప్రకారం ఎవరూ నడుచుకోవద్దు. వారి సలహా విన్నట్టయితే సగం పొరపాటును దిడుకోవటానికి రెండు పొరపాట్లు అదనంగా చేయవలసివస్తుంది."

పూర్వం ఒక పండితుడికి లేకలేక ఒక మగపిల్లవాడు కలిగాడు. వాడి కాయన హరిశర్మ అని గొప్పగా పేరుపెట్టుకొన్నాడు. కాని హరిశర్మకు విద్యాబుద్ధులు ఏమాత్రమూ అంటలేదు. హరి అనే మాటకు విష్ణువు, ఇంద్రుడు, సూర్యుడు, చంద్రుడు, యముడు, సింహం, గుర్రం, కోతి, పాము, గాలి, కిరణం, చిలుక, కప్ప మొదలైన ఆధ్యాత్మికాలు. తన కొడుకు పేరు కప్ప అనే అర్థంలోనే సార్థకమయిందని నమ్మి తండ్రి హరిశర్మను, “ఒరే, కప్పాయ్!” అని పిలుస్తూండేవాడు.

హరిశర్మ పెరిగి పెద్దవాడయినాడు. పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. గంపెడు పిల్లల్ని కన్నాడు. వీరందరినీ పోషించలేక, సకుటుంబంగా ఒక పెద్దకగరం చేరాడు. స్థూలదత్తుడనే బిళ్ళర్కవంతుడి ఇంట సేవ కుడుగా చేరాడు. హరిశర్మ భార్య కంటి శర్మ ఆరాత్రి అందరూ గాఢనిద్రలో వున్న

వనులు చేసేది. పిల్లలు స్థూలదత్తుడి పశువులను కాస్తూండేవాళ్ళు.

కొన్నాళ్ళు జరిగాక స్థూలదత్తుడి కుమార్తె వివాహం వచ్చింది. పెళ్ళి ప్రయత్నాలు బ్రహ్మాండంగా చేశారు. వేలసంఖ్యలో పెళ్ళికి బంధుజనం వచ్చారు. హరిశర్మ సుఖమైన భోజనం చేసి చాలాకాలమయింది. ఈ పెళ్ళి పూర్తి అయ్యేలోపల తన జీవితవాపల్యం ఎంతైనా తీర్చుకోవచ్చునని హరిశర్మ ఆశ పడ్డాడు. కాని తీరా పెళ్ళినాడు అతన్ని పెళ్ళికి ఆహ్వానించినవారుకూడా లేరు.

హరిశర్మకు తల తీసేసెట్టయింది. “నాదగ్గర డబ్బుగాని ప్రజ్ఞగాని లేకపోవటం చేతకదా నన్నీ కొటిస్తోంది ఇంత అమర్యాద చేశాడు. ప్రజ్ఞ లేనివాళ్ళు ఎందరో ఉన్నట్టు నటిస్తున్నారు. నేనూ అపనీ చేసి గౌరవం సంపాదిస్తాను,” అనుకుని, హరిశర్మ ఆరాత్రి అందరూ గాఢనిద్రలో వున్న

సమయంలో, పెళ్ళికొడుకు ఎక్కి ఊరేగే పంచకల్యాణి గుర్రాన్ని తీసుకుపోయి, ఊరి దక్షిణపు పాలిమేరవద్ద ఒక చెట్టుకు కట్టి ఇంటికి తిరిగివచ్చాడు.

మర్నాడు తెల్లవారుతూనే పెళ్ళివారు పెళ్ళికొడుకు గుర్రం కనపడక తిల్లడిల్ల సాగాయి. భర్త పంపించగా హరిశర్మ భార్య స్థూలదత్తుడిచిగిరికి వెళ్లి, “బాబూ, అల్లుడు గారి గుర్రం కనిపించలేదని విన్నాను. మా ఆయనను పిలిచి ద్రక్ష అడగండి. ఆయనకా విద్య బాగా తెలుసు,” అన్నది.

వెంటనే స్థూలదత్తుడు హరిశర్మను పిలిపించి గుర్రం ఎవరెత్తుకుపోయినదీ తెలిస్తే

చెప్పమని వేడుకున్నాడు. హరిశర్మ నేల మీద పుల్లతో ఏవో గీతలు గీసి, వేళ్ళు లెక్కపెట్టి, “అల్లుడుగారి గుర్రాన్ని రాత్రి దొంగలెత్తుకు పోయారు. అది ఈ క్షణంలో ఈ ఊరి దక్షిణపు పాలిమేరమీద ఒక చెట్టుకు కట్టబడివున్నది. వెంటనే మనుషులు వెళితే దొరకవచ్చు,” అన్నాడు.

పెళ్ళికొడుకు గుర్రం హరిశర్మ చెప్పినట్టే దొరికింది. దానితోబాటు హరిశర్మకు కీర్తి కూడా కలిగింది. స్థూలదత్తు డాయనకు పెళ్ళిలో ఘనంగా మర్యాదలు చెయ్యటమే గాక, తరవాత పెద్దజీతం ఇచ్చి ఇంట నల హకు ఉంచుకున్నాడు.

ఇది జరిగిన కొద్దికాలానికే రాజుగారింట రత్నాభరణాలు యెవరో దొంగిలించారు. రాజు హరిశర్మను పిలిపించాడు. ఒకరోజు గడువిస్తే చెబుతానన్నాడు హరిశర్మ. కౌట లోనే ఆయనకు ఒక గది ఇచ్చి, దొంగతనం పట్టుకునేదాకా అందులోనే ఉండమన్నారు హరిశర్మను. అతడు ఒప్పుకున్నాడు.

నిజంగా ఈ దొంగతనం చేసినవాళ్ళు జిహ్వా అనే దాసిదీ, దాని అన్నా. దొంగలను పట్టటానికి గట్టిరాణ్ణి పిలిపించారని తెలిసి జిహ్వాకు గుండె దడగానే వుంది. ఆ రాత్రి అంతా నిద్రపోయేవేళ అది హరిశర్మ వుండే

గదికి వెళ్ళి, తలుపుదగ్గర చెవిపెట్టి విన్నది. హరిశర్మ గది లోపల కూచుని తననుతాను నిందించుకుంటున్నాడు. పెళ్ళిలో పంచ భక్త్యపరమాన్నాలు దొరకలేదనేకదా తాను ప్రశ్నలు చెప్పగలవాడల్లే నటన ఆరంభించింది! జిహ్వాచాపల్యం ఇప్పుడు తనకు ప్రాణాలమీదికి తెచ్చింది.

“ఓసి పాపిష్టి జిహ్వ! ఎంతపనిచేశావే? ఇప్పు డనుభవిస్తావులే. దొంగతనం బయట పెట్టకపోయావే, రాజుగారు నిన్ను నిలుపునా చీల్చేస్తారు!” అంటున్నాడు హరిశర్మ.

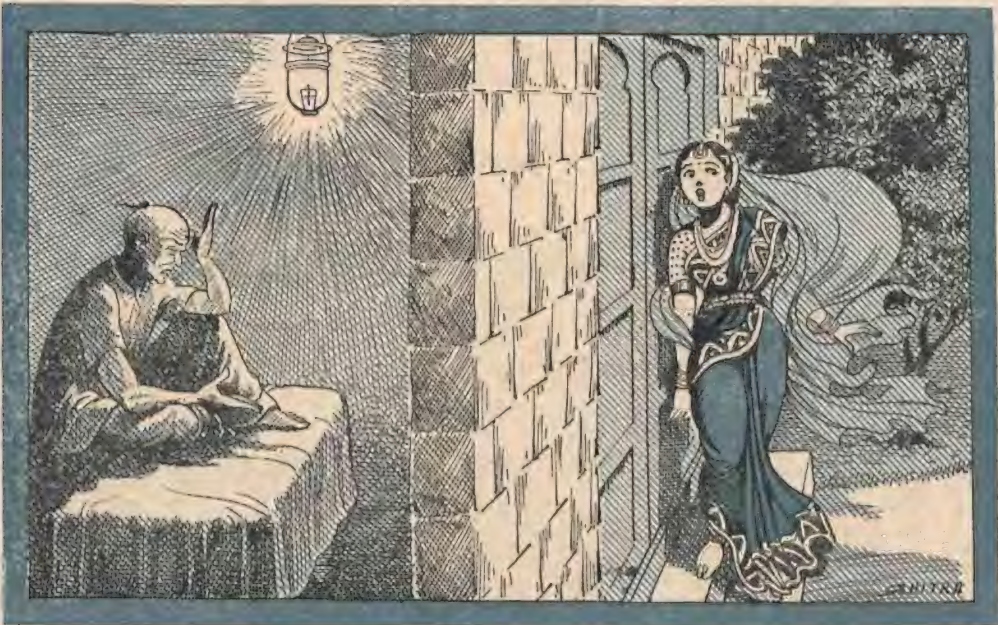
ఈ మాటలు వినగానే జిహ్వకు ముచ్చెమటలు పోశాయి. అది తలుపు తోసుకుని

వచ్చి, హరిశర్మ కాళ్ళమీద పడి, “బాబో, నా ప్రాణం కాపాడండి. బుద్ధినేరక దొంగ తనం చేశాను. ఈ తప్పు కాయండి!” అంటూ భోరున విడవసాగింది.

హరిశర్మ తన అదృష్టం పండిందని తెలుసుకున్నాడు.

“ఓసీ, నిన్ను రాజుగారు దండిస్తే నాకేం వస్తుంది? సొమ్ము ఎక్కడ దాచావో చెప్పు, నిన్ను కాపాడతాను,” అన్నాడాయన జాలిపడుతున్నట్టు.

“బాబూ, బ్రతికినన్నాళ్ళూ మీకు రుణ పడివుంటాను. వాటిని తోటలో దానిమ్మ చెట్టు కుదుట్లో దాచాను,” అన్నది జిహ్వ.

హరిశర్మ దాసిదాన్ని పంపిసి, తెల్లవార గానె నేడగా మంత్రిదగ్గిరికి వెళ్లి, "పోయిన సొత్తు వట్టిస్తాను, రండి," అన్నాడు.

దాసిమ్మ చెట్టు కుదురు తవ్వగా పోయిన రత్నాభరణాలన్నీ దొరికాయి. రాజుగారి ఆనందాశ్చర్యానికి మేరలేదు. ఆయన హరిశర్మకు గొప్ప బహుమానమిచ్చి, కొలువులో ఉంచుకోవాలనుకున్నాడు.

కాని మంత్రికి హరిశర్మలో గురి కుదర లేదు. ఈ హరిశర్మకు విద్యాసాస్కార లేమి ఉన్నట్టు లేదు. ఇటువంటివాడిదగ్గర దివ్యదృష్టిగాని, ప్రతిభగాని ఉంటుందని మంత్రికి తోచలేదు. అందుకని, మంత్రి ఒక చిన్న కప్పను వట్టి, దాన్ని ఒక కుండలో పెట్టి, కుండకు వాసెన కట్టి హరి శర్మదగ్గిరికి తెచ్చి, రాజు వింటుండగా, "స్వామీ, తమరు తెలుసుకోలేనిదంటూ లేదు. ఈ కుండలో ఏమున్నదో చెప్ప గలరా?" అని అడిగాడు.

ఈ దెబ్బతో తన రహస్యం బయటపడిందనుకున్నాడు హరిశర్మ. తన చదువును తండ్రి చిన్నతనంలో పరీక్షించినప్పుడు హరి శర్మకు ఇటువంటి మనస్థితే కలిగేది.

"చిక్కావుట్రా, కప్పాయ్?" అన్నాడు హరిశర్మ, అప్రయత్నంగా తన తండ్రి మాటలు స్మృస్తూ.

మంత్రి కాస్సెపు నివ్వెరబోయి, హరిశర్మ కాళ్ళు పట్టుకుంటూ:

"స్వామి, తమ శక్తిని శంకించిన పాపాత్ముణ్ణి! క్షమించాలి!" అన్నాడు. దానితో రాజుగారికి హరిశర్మ శక్తిసామర్థ్యాల మీదవున్న నమ్మకం యినుమడించింది. అతడిని అందరూ గౌరవించసాగారు.

హరిశర్మకు చదువు సంధ్యలు లేక పోయినా అవృష్టం కలిసివచ్చింది. ఆయన ఆ రాజుగారి కొలువులోనే చాలాకాలం ఉండి, భార్యా బిడ్డలతోసహా సకల సౌభాగ్యాలూ అనుభవించాడు.

18

[శిథిలనగరంనుంచి పారిపోతున్న వ్యాఘ్రదత్త, సమరసేనులకు ఏకాక్షిమాంత్రికుడు ఎదురై య్యాడుగదా? అప్పుడు సమరసేనుడు మాంత్రికుడి కంట బడకుండా తప్పించు కున్నాడు. తనకు విరోధివర్గంలోనివాడైన సమరసేనుణ్ణి హతమార్చాలంటే, వ్యాఘ్రదత్తుడు తనకు అన్నివిధాలా సహాయపడగలడని ఏకాక్షికి సమ్మకం కలిగింది. తరువాత—]

ఏకాక్షిమాంత్రికుడికి, వ్యాఘ్రదత్తుడి జవాబుతో పరిస్థితి అర్థమైపోయింది. తనలాగే అతడూ ధనరాసులతో ఉన్న నావకోసమే ప్రయత్నిస్తున్నాడని అతడు గ్రహించాడు.

“ధనరాసులతో ఉన్న నావను వా పరుచుకోవటం మానవమాత్రులకు సాధ్యమయే పని కాదని నీకు తెలియదా?” అని ప్రశ్నించాడు ఏకాక్షి.

అందుకు వ్యాఘ్రదత్తుడు తల వంకిస్తూ, “శాక్తేయుడి త్రిశూలం ఉన్నదిగదా?” అని జవాబిచ్చాడు.

శాక్తేయుడి త్రిశూలం పేరు వింటూనే ఏకాక్షి నిశ్చేష్టుడయ్యాడు. తనకూ, చతుర్వేత్రుడికీ మాత్రమే ఆ త్రిశూలం సంగతి తెలుసునని అతడి నమ్మకం!

ఇక వ్యాఘ్రదత్తుడు ప్రాణభీతితో, ఆ త్రిశూలం శిథిలనగరంలోని ఏనుగుల పసంలో, గురుద్రోహి అస్థిపంజరంకింద ఉందని చెప్పేశాడు. శివదత్తుడు దానికోసం ప్రయత్నిస్తున్నాడని, సమరసేనుడుకూడా అక్కడికే పోయివుంటాడని వ్యాఘ్రదత్తుడు చెప్పగానే ఏకాక్షి క్రోధంతో వణికిపోయాడు.

‘తం ద మా మ’

“కపాలా, కాలభుజంగా! మీరు ముందు వెళ్ళి ఆ సమరసేనుణ్ణి వెతకండి,” అని ఆజ్ఞాపించాడు.

వేగులు వెళ్ళిన కొద్దిసేపట్టానే ఏకాక్షి, వ్యాఘ్రుడత్తుడూ అదిరిపడేలా నల్లగూబ కంఠస్వరం వినబడింది. అది ఏకాక్షి తలమీదుగా ఎగురుతూ, “చతుర్వేత్రా, ఏకాక్షి, ఏకాక్షి!” అని అరవసాగింది.

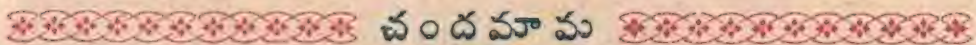
ఏకాక్షి భయంతో కంపించిపోతూ ఎడమచేతితో కన్ను మూసుకుని, కుడి చేతితో కత్తిని గాలిలోకి తిప్పుతూ “కపాలా, కాలభుజంగా!” అని కంపిస్తున్న కంఠంతో కేకలుపెట్టాడు. కాని అతడు ఎంత అరిచినా అతడి వేగులు అక్కడికి రాలేదు. ఇప్పుడు ఏమి చేయటమా అని అతడు ఆలోచించేంతలో నల్లగూబ అక్కడినించి ఎగిరిపోయింది.

వ్యాఘ్రుడత్తుడూ, ఏకాక్షి వినుగులవనం ప్రవేశించారు. అప్పుడు వ్యాఘ్రుడత్తుడు “ఏకాక్షి మహాశయా! ఇదే వినుగులవనం! పడగ విప్పి బునకొడుతున్న పాములవంటి ఆకులతో వున్నదే విషవృక్షం. ఆ కనబడే సమాధికిందే త్రిశూలం వున్నది” అన్నాడు.

ఆ మాటలతో ఏకాక్షి పరమానంద భరితుడయ్యాడు. “సరే వ్యాఘ్రుడత్తా! నీ

“వ్యాఘ్రుడత్తా! ఈ కార్యం సాధించటానికి మన యిద్దరం ఒకళ్ళ కొకళ్ళు సహాయం చేసుకోక తప్పదు. సమరసేనుడికి, చతుర్వేత్రుడనే ఒక తుచ్చ మాంత్రికుడు ఈ కార్యంలో సహాయపడవచ్చు. కనుక ముందుగా మనం ఆ శిథిలనగరం చేరి శాక్తేయుడి త్రిశూలం చేజిక్కించుకోవటం ఉత్తమం. ముందుండి దారి చూపు,” అన్నాడు ఏకాక్షి.

ముందు వ్యాఘ్రుడత్తుడూ, అతడి భటులూ బయలుదేరారు. వెనక ఏకాక్షి తన వేగులతో నడవసాగాడు. కొంతసూరం వెళ్ళగానే ఏకాక్షి తన వేగులకేసి చూసి :

భటులతో శివదత్తుణ్ణి ఎదుర్కొ. ఈలోపల నేను త్రిశూలంసంగతి తేల్చుకుంటాను," అంటూ వ్యాఘ్రదత్తుణ్ణి ప్రోత్సహించాడు.

వ్యాఘ్రదత్తుడు ముందు వెనుకలు ఆలోచించకుండా వున్న కొద్దిమంది భటులతో శివదత్తుడి అనుచరులమీదికి దూకాడు.

శివదత్తుడి అనుచరులు వ్యాఘ్రదత్తుడి భటులకన్న మూడింతలు ఉన్నారు. ఆ కారణంచేత క్రమక్రమంగా వ్యాఘ్రదత్తుడి భటులు చావుదెబ్బలు తిని కిందపడసాగారు.

ఈ పరిస్థితిలో రానున్న ప్రమాదాన్ని గుర్తించాడు ఏకాక్షి. అతడు ఎలుగెత్తి, "కపాలా, కాలభుజంగా!" అంటూ అరవ

సాగాడు. చూస్తూ వుండగానే కపాలం, కాలభుజంగం అక్కడికి వచ్చినై.

శివదత్తుడి అనుచరులు వాటిని చూస్తూనే గుండెలదరి పారిపోసాగారు.

"వ్యాఘ్రదత్తా! ఇదే మనకు మంచి అదను. శాక్తేయుడి త్రిశూలం ఉన్న ఆ సమాధిప్రాంతాన్ని, నిభటులతో వెంటనే తవ్వించు," అన్నాడు ఏకాక్షి.

వ్యాఘ్రదత్తుడిక్కూడా తన విజయం నిస్సందేహం అనిపించింది. సమరసేనుడూ, చతుర్జేత్రుడూ అక్కడికి వచ్చేలోపుగా తను ఆ దివ్యశక్తులు గల త్రిశూలం వశ పరుచుకోవచ్చుననుకున్నాడు. అతడు తన

చేతులతో బంధించి గిరగిర తిప్పుతున్నది. నల్లగూబ 'ఏకాక్షి, ఏకాక్షి!' అని అరుస్తూ విషవృక్షంకేసి వస్తున్నది.

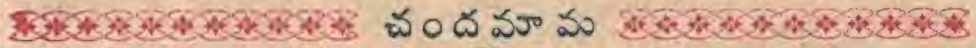
ఏకాక్షి కంగారుపడ్డాడు. తను శాస్త్రేయుడి త్రిసూలాన్ని వెతికి పట్టుకోకముందే, చతుర్నేత్రుడూ, సైనికులతో సమరసేనుడూ ఆ ప్రదేశానికి రావచ్చని అతడికి భయం కలిగింది. అతడు కాలభుజంగాన్ని పిలిచి నరవానరంమీదికి ఉసికొలిపాడు. దూరంగా వున్న రాళ్లగుట్టలమీదికి వ్యాఘ్రదత్తుణ్ణి విసిరేసి, నరవానరం కాలభుజంగంతో కలియబడింది. పైన కపాలం, నల్లగూబ భయంకరంగా పోరాడసాగినై.

ఏకాక్షి భయపడినదంతా నిజమైంది. చతుర్నేత్రుడు 'ఉలూకా, నరవానరా!' అంటూ అక్కడికి రానేవచ్చాడు. సమరసేనుడి వెంట కొందరు సైనికులున్నారు. పొరపొతున్న శివదత్తుడూ, అతడి అనుచరులు కూడా కొంత తేప్పరిల్లి ఆ ప్రదేశానికి వస్తున్నారు. చావగా మిగిలిన వ్యాఘ్రదత్తుడి భటులు వాళ్లను ఎదుర్కొన్నారు.

కాలభుజంగం విషపుకోరలనుంచి తప్పుకుంటూ, నరవానరం దానిని ఒక పెద్ద రాతి సుత్రతో కొట్టసాగింది. నల్లగూబకూడా, కపాలపు బోసినోటికి అందకుండా దానిని

భటులను హెచ్చరిస్తూ ముందుకు దూకి మృతపీరుల సమాధిని స్వయంగా తవ్వసాగాడు. అంతలో అక్కడికి వందగజాల దూరంలో వున్న విషవృక్షాన్నించి మూలుగులు వినిపించసాగినై. పడగ విప్పిన పాములవలె వున్న ఆ చెట్టు ఆకులు బుసలుకొట్ట ప్రారంభించినై.

ఏకాక్షి చెట్టును సమీపించాడు. తన చేతనున్న కత్తిని పైకెత్తి ఏదో మంత్రం పఠించున్నంతలో, వ్యాఘ్రదత్తుడి కంఠంనుంచి జాలి కొలిపే అర్తనాదం వినిపించింది. ఏకాక్షి వెనక్కు తిరిగిచూశాడు. చతుర్నేత్రుడి వేగు నరవానరం వ్యాఘ్రదత్తుణ్ణి

కాళ్ళతో తన్నుతూ ముక్కుతో పొడవసాగింది. తన పరిస్థితి చాలా ప్రమాదకరంగా పరిణమిస్తున్నదని గ్రహించిన ఏకాక్షి కత్తి దూసి చతుర్వేత్రుడిమీదికి వచ్చాడు. చతుర్వేత్రుడుకూడా ఏమాత్రం జంకక అతణ్ణి ఎదుర్కున్నాడు. ఈలోపల చతుర్వేత్రుడి సలహాప్రకారం సైనికులను వెంటతీసుకుని సమరసేనుడు సమాధి తవ్వసాగాడు.

మృత వీరుల సమాధిని తవ్వతున్న సమరసేనుడికి, లోనుండి వింత అరుపులూ వికృతమైన నవ్వులూ వినిపించసాగినై.

సమరసేనుడు భయపడలేదు. తమ నాయకుడి గుండెనిబ్బరం గ్రహించిన సైనికులు ఎట్లా అయితేం, మృతవీరుల సమాధిని అట్టడుగువరకూ తవ్వేశారు.

సమాధి అడుగున ఒకేఒక అస్థిపంజరం కనబడింది. అది గురుద్రోహి అస్థిపంజరం అని సమరసేనుడు గ్రహించాడు. ఆ అస్థిపంజరం గుండెల్లో నిలువునా గుచ్చుకుని శాక్రేయుడి త్రిశూలం కనబడింది. వణుకుతున్న చేతుల్తో సమరసేనుడు అస్థిపంజరం నుంచి త్రిశూలం బయటికి గుంజాడు. మరుక్షణం అస్థిపంజరం గాలిలోకి లేచి — "గురూ, శాక్రేయా! ఈనాటికే నాకు శాప విముక్తి కలిగింది. నేను తిరుగా శమన

ద్వీపానికి పోతున్నాను!" అంటూ రిప్పున గగనమార్గాన బయలుదేరింది.

అస్థిపంజరం అవిధంగా పలుకుతూ ఆకాశమార్గాన ఎగిరిపోవటం చూసేసరికి ఏనుగులవనంలో వున్న ప్రతి ఒక్కడికీ గుండెలు అవిసిపోయినై. ఏకాక్షి ఎత్తిన కత్తి అలాగేవుంచి, ఎగిరిపోతున్న గురుద్రోహి అస్థిపంజరానికేసి చూడసాగాడు. తడబడుతున్న అడుగులతో సమరసేనుడు చతుర్వేత్రుణ్ణి సమీపించి అపూర్వ శక్తులు గల శాక్రేయుడి త్రిశూలాన్ని అతడి చేతికి అందించాడు.

ఏకాక్షి తన దృష్టిని అస్థిపంజరంమీద నుంచి చతుర్వేత్రుడికేసి తిప్పేసరికి అతడి

CHITRA

కంటికి, మెరుస్తూన్న త్రిశూలం కనబడింది. వెంటనే ఒక చావుకేకపెట్టి, 'కాలభుజంగా! కపాలా!' అని అరుస్తూ పారిపోసాగాడు.

"చతుర్వేత్రా! ఆ పాపిని ప్రాణాలతో పోనీకండి. వెంటనే హతమార్చండి!" అన్నాడు సమరసేనుడు. అందుకు చతుర్వేత్రుడు నవ్వుతూ "సమరసేనా! ఆ ఏకాక్షి ఎక్కడికీ పారిపోలేదు. మనం ఏ క్షణాన కావాలంటే, ఆ క్షణాన, యీ త్రిశూలం-వాడెక్కడ దాగివున్నా సరే-హతమార్చగలడు," అంటూ త్రిశూలాన్ని ఏకాక్షి కేసి విసురుతూ, "ఆ గురుద్రోహ తమ్ముడైన ఏకాక్షిని హతమార్చి రా!" అన్నాడు.

త్రిశూలం మెరుపులా గాలిలోకి ఎగిరింది. చూస్తున్నంతలో అది పారిపోతున్న ఏకాక్షిని సమీపించి బలంగా గుండెల్లో పొడిచింది. 'అబ్బా...!' అని అరుస్తూ ఏకాక్షి కింద పడిపోయాడు. త్రిశూలం తిరిగి వచ్చి చతుర్వేత్రుడి పాదాలముందు పడింది.

"చతుర్వేత్రా! ఫనిలోపని, ఆ కపాలుష్టే కాలభుజంగాన్నికూడా తుదముట్టించు!" అన్నాడు సమరసేనుడు ఆమితోత్సాహంతో.

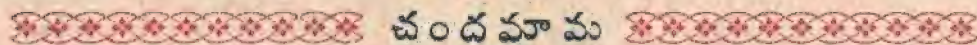
'ఏకాక్షి చావు తరవాత కపాలం, కాలభుజంగం ఎవరికీ ప్రమాదం కలిగించలేవు,' అన్నాడు చతుర్వేత్రుడు.

తరవాత చతుర్వేత్రుడు ఒక క్షణం ఆగి "సమరసేనా! మనం కాలయాపనకాకుండా తూర్పుతీరం చేరి ఆ ధనరాసులతో వున్న నావను వశపరుచుకుందాం" అన్నాడు.

వారు అడవిదారులవెంటా, కొండలోయలగుండా నడిచి తూర్పుతీరం చేరారు. ధనరాసులతో నిండివున్న నావా, దానిని కాపలా కాస్తున్న నాగకన్యా ఎప్పటిలాగే సముద్రంలో తేలిఉతూ కనబడ్డారు.

చతుర్వేత్రుడు తన చేతనున్న శక్తేయుడి అపూర్వ శక్తులు గల త్రిశూలాన్ని మంత్రించి నావవైపుకు విసిరాడు. త్రిశూలం మెరుపులా పోయి నావను తాకింది.

మరుక్షణంలోనే నాగకన్య, నావచుక్కాని చేతబట్టి దానిని తీరానికి చేర్చింది.

"నేను శమనద్వీపపు రాజైన శాక్తేయుడి శిష్యుణ్ణి. నాపేరు చతుర్మేత్రుడు! ఇది మంత్రశక్తి గల అతడి త్రిశూలం. గురు వాజ్ఞ తెలుసుగదా! నువ్వు నా భార్యవు!" అన్నాడు చతుర్మేత్రుడు నాగకన్యతో.

నాగకన్య ఆ మాటలు వింటూనే చుక్కాని పదిలి, ముందుకు వచ్చి, చతుర్మేత్రుడికి ప్రణమిల్లింది. సమరసేనుడూ, సైనికులూ ఉత్సాహంతో జేజేలు కొట్టారు. అప్పుడు చతుర్మేత్రుడు, సమరసేనుడికేసి తిరిగి—

"సమరసేనా! ఈనాటినుంచి మేము భార్యా భర్తలం. ఈ మంత్రాలదీవిలో శాంతంగా కాలం గడపదలిచాం. నువ్వు వచ్చిన పని అయింది. ధనరాసులతో మీ కుండలినీద్వీపం చేరవచ్చు," అన్నాడు.

అప్పటికప్పుడే సమరసేనుడు ప్రయాణ నన్నాహం చేశాడు. అతడు చతుర్మేత్రుడికి

కృతజ్ఞత తెలియపరిచాడు. చతుర్మేత్రుడు అతణ్ణి దీవించి, తన భార్య అయిన నాగ కన్యతో అడవికేసి వెళ్ళిపోయాడు.

భూకంపాలతో భయంకర మృగాలతో, నిండివున్న మంత్రాలదీవి తమకు వాస యోగ్యం కాదని నిశ్చయించుకున్న శివ దత్తుడూ, అతడి అనుచరులుకూడా, సమర సేనుడితో కుండలినీద్వీపానికి బయలు దేరారు. నిర్మలంగా ప్రశాంతంగా వున్న సముద్రంలో ఒక మాసం రోజులు ప్రయాణం చేసి, ఒకనాటి ఉదయకాలంలో అం దరూ కుండలినీద్వీపం చేరారు.

అనేక సంవత్సరాల తరవాత తిరిగి వచ్చిన సమరసేనుడికి, సైనికులకూ ద్వీప ప్రజలూ, రాజైన చిత్రసేనుడూ ఘనమైన స్వాగతం యిచ్చారు. ఎన్నో ధనరాసులు గల ఓడనుకూడా వెంట తెచ్చినందుకు ప్రతి ఒక్కరూ పరమానందం పొందారు.

—('జోకచుక్క' కథ ముగిసింది)

పురుషద్వేషిణి

KESAVA

పూర్వం విజయుడనే రాజుకు రత్నావళి అనే కుమార్తె ఉండేది. ఆమె చాలా చిన్న పిల్లగా ఉండగా ఆమె దాది రోజూ ఒక కథ చెప్పేది. ఆ కథ ఏమంటే—

“అనగనగా ఒక అరణ్యంలో ఒక అడవిపావురాల బంటు ఉండేది. లేక లేక వాటికి నాలుగు పిల్లలు వుట్టాయి. ఒక నాడు అరణ్యంలో కార్చిచ్చు బయలుదేరి, ఇంకా ఎగరలేని స్థితిలో ఉన్న ఆ పిల్లలను దహించివేసింది. ఇది చూసి అడవిపావురం చాలా దుఃఖించింది. ‘నా పిల్లలు పోయాక నేనుమాత్రం బతకటం దేనికి. ఆ మంటల్లోనే పడి ఆత్మహత్య చేసుకుంటా’నన్నది. మగ పావురం తానుకూడా ఆత్మహత్య చేసుకుంటానని బయలుదేరింది. కాని సగం దారిలో మగపావురం, ‘మనం ఆత్మహత్య చేసుకోవద్దు. మనం ఉంటే ఇంకా పిల్లలు కలగవచ్చు. మనమే పోతే ఇంకేముంది?’

అన్నది. ‘ఛీ! నీకు పిల్లలు పోయిన విచారమే లేదు. నేను నీ మాట వినను,’ అంటూ అడవిపావురం వెంటరిగా వెళ్ళి మంటల్లో పడి చచ్చిపోయింది. లోకంలో ఎవరినన్నా సమ్మవచ్చుగాని మగవాళ్ళను సమ్మకూడదు!”

ఈ కథ విని రాజకుమార్తె దాదని, “చచ్చిపోయిన అడవిపావురం ఏమయింది?” అని అడిగేది.

దాది నవ్వుతూ, “ఆ పావురమే మా రాజుగారి కడుపున ఇలా పుట్టింది,” అని రాజకుమార్తెను ముద్దులాడేది.

కొద్దికాలానికి ఆ దాది చనిపోయింది.

కాని రాజకుమార్తె, దాది చెప్పిన అడవి పావురాల కథా, మగవారిని సమ్మరాదనే నీతి, మాత్రం మరిచిపోలేదు.

రత్నావళి ఒకనాడు తండ్రితో, “నాన్నా, నాకోసం తోటలో ప్రత్యేకంగా బంగళా

కట్టించు. అందులో నేనూ నా చెలికత్తెలూ మాత్రం ఉంటాం. అటుకేసి మగపురు గెవరూ రాకుండా కట్టుడిట్టం చేయించు,” అని అడిగింది.

“అదేమిటి? నేడో రేపో నీ పెళ్ళి వేద్దామనుకుంటున్నామే?” అన్నాడు తండ్రి.

“ఈ జన్మలో కాదుగదా వెయ్యి జన్మ తెత్తినా నేను పెళ్ళాడేది కల్ల!” అని చెప్పింది రత్నావళి.

కొంతకాలం గడిచింది. దూరదేశం నుంచి ఒక రాజు కొడుకూ మంత్రి కొడుకూ వచ్చారు. రత్నావళి ఉండే బంగళాచుట్టూ ఉన్న తోటను చూసి, అక్కడ కాస్తేపు

విశ్రాంతి తీసుకుని ముందుకు పోదామని అందులో ప్రవేశించారు.

వారు తోటలోకి అడుగుపెట్టిన క్షణంలోనే, “పొండి, పొండి! ఇక్కడ పురుషులు అడుగుపెట్టరాదు. మీరు పరదేశీయుల్లాగా ఉన్నారు. ఇది మా రాజకుమారి రత్నావళిదేవి బంగళా. ఇక్కడికి పోతుటిగ వచ్చినా మా రాజుగారు తీవ్రంగా దండిస్తారు,” అంటూ ఒక దాసిది అరుచుకుంటూ అక్కడికి వచ్చింది.

“మేమేం మీ రత్నావళిని ఎత్తుకుపోతామా?” అన్నాడు రాజకుమారుడు.

“మా దేవిగారికి పురుషుల పాడకూడా గిట్టదు. తెలిసిందా? వేగిరం వేంచెయ్యండి,” అన్నది దాసిది.

ఇద్దరూ తోటనుంచి బయటికి వచ్చేసారు.

“మిత్రమా, ఈ పురుషుడే పిణిని పెళ్ళాడితిరాలని నా అంతరాత్మ చెబుతున్నది. ఏమిటి సాధనం?” అన్నాడు రాజకుమారుడు.

“అసలామె ఎంత అనాకారిమనిషి? నేను విచారించిచూస్తాలే,” అన్నాడు మంత్రికుమారుడు.

ఇద్దరూ నేరుగా నగరానికి వెళ్లి పేదరాసి పెద్దమ్మ ఇంట బస విర్పరుచుకున్నారు.

చందమామ

“అవ్వా, మీ రాజుకూతురికి పురుష ద్వేషంబు! కురూపి కాదుగద?” అన్నాడు మంత్రికుమారుడు.

“మా రత్నావళి చక్కని చుక్క కాదా!” అన్నది పెద్దమ్మ.

“అయితే ఈ పురుష ద్వేషానికి కారణం?” అని అడిగాడు మంత్రికుమారుడు.

“ఈ సంగతి మళ్ళీ ఎక్కడా అనకండి, బాబూ! వరమ రహస్యం. రత్నావళి కిందటి జన్మలో అడపాపురం. పెట్టక పెట్టక పిల్లల్ని పెడితే అగ్రిదేవుడు పొట్టన పెట్టుకున్నాడు. అడపాపురమూ, మగ పాపురమూ కలిసి ఆత్మహత్య చేసుకుందా మనుకున్నాయి. అఖరు క్షణంలో మగ పాపురం ఎటో తప్పించుకు పారిపోయింది. అడపాపురం మంటల్లో పడి చనిపోయి మా రాజు కడుపున పుట్టింది,” అన్నది పేద రాసి పెద్దమ్మ.

“ఈ రహస్యం ఎవరు కనిపెట్టారవ్వా?” అని అడిగాడు మంత్రికొడుకు.

“అయ్యో, నాయనా! రత్నావళికి పూర్వజన్మ జ్ఞానం ఉంది,” అన్నది అవ్వ.

“ఓహో, అలాగా?” అంటూ మంత్రికుమారుడు కర్తవ్యం ఆలోచించాడు.

మర్నాడు తెల్లవారుతూనే రాజుకొడుకూ, మంత్రికొడుకూ పేదరాసి పెద్దమ్మదగ్గిర సెలవు పుచ్చుకుని బయలుదేరారు. వారు ఊరి బయటిదాకా వెళ్ళి అక్కడ వేషాలు మార్చుకుని తిరిగివచ్చారు. రాజుగారి ఆస్థానానికి నేరుగా వెళ్లారు.

“మీరెవరు? ఏ దేశంవారు?” అని రాజు మామూలు ప్రశ్నలు వేశాడు.

“మహారాజా, మాది నేపాళం. వీరు నా గురువుగారు. ఇంద్రజాలంలో ప్రపంచంలో వీరికి సాటి ఎవరూ లేరు. వీరు జలస్తంభన, వాయుస్తంభన, అగ్నిస్తంభన వగైరా విద్యలన్నీ చూపిస్తారు. ఎడారిలో

మహారణ్యాలు పుట్టిస్తారు. ఎండిపోయిన చెట్లమీద పళ్ళు పండిస్తారు. తమరు మెచ్చి తగిన బహుమానం ఇవ్వాలి,” అన్నాడు మంత్రికుమారుడు.

“మంచిది. ఈ ప్రదర్శనాన్ని తోట బంగళాపద్ధి ఏర్పాటుచేస్తాం. మా అమ్మాయి కూడా చూస్తుంది,” అన్నాడు రాజు.

మంత్రికుమారుడు అందోళన అభి నయిస్తూ, “మహారాజా, వద్దు! మా గురువుగారు స్త్రీద్వేషి. ఆడవారిని చూడరు. మీ బహుమానం లేకపోయినా మానె, వ్రతభంగం కావటానికి ఎంతమాత్రం వీలులేదు,” అన్నాడు.

“ఓహో, అలాగా? పోనీ, స్త్రీజనం రహస్యంగా కూచుని అయినా ప్రదర్శనం చూడవచ్చునా?” అన్నాడు రాజు.

“వారు కనిపించరాదు. వారి గొంతు వినిపించరాదు.” అన్నాడు మంత్రి కుమారుడు.

ఆ ప్రకారమే ఏర్పాట్లు జరిగాయి. తోట బంగళా అవరణలో స్త్రీలకు ప్రత్యేక స్థలం ఏర్పాటుచేసి స్త్రీలు కనిపించకుండా తెరలు కట్టారు.

ఇంద్రజాలం ప్రారంభించటానికి రాజు కొడుకు లేచినిలబడి ఇలా చెప్పసాగాడు :

“నా విద్యలను స్త్రీలు సరిగా చూడ లేకపోతే ఏలినవారు నన్ను మన్నించాలి. నాకుగల స్త్రీద్వేషానికి కారణం చెబుతాను. నాకు పూర్వజన్మ జ్ఞానం ఉన్నది. నేను కిందటి జన్మలో ఒక అడవిపావురాన్ని. నేనూ నా భార్య ఎంతో అన్యోన్యంగా ఉండేవాళ్ళం. మాకు లేకలేక పిల్లలు కలిగితే అగ్నిదేవుడు వాటిని పొట్టను పెట్టు కున్నాడు. నేనూ నా భార్య అత్యుపాత్య చేసుకుందామనుకున్నాం. అఖరు క్షణంలో నా భార్య ఎటో వెళ్ళిపోయింది. నేను మాత్రం స్త్రీలను ఏ జన్మలోనూ సమ్మరాదను కుంటూ అగ్నిలో పడి ప్రాణాలర్పించి, ఆ

పుణ్యం ఫలితంగా ఈ జన్మలో ఇంద్రజాల విద్యతో పుట్టాను. జన్మజన్మాలకూ నా భార్యకు వివాహం ఉండదు. ఇదే ఆమెకు నా శాపం! నేనుకూడా స్త్రీ ద్వేషిస్తాను.”

ఇదంతా వింటున్న రత్నావళి తెర తోసుకుని ముందుకు వచ్చి, “అబద్ధం, పచ్చి అబద్ధం! సంతాన శోకంతో మరణించింది నేను! నువ్వే ఎటో ఎగిరిపోయావు!” అన్నది.

“నేనా? నేను మరుక్షణమే మంటలలో పడిపోయాను. నన్ను మోసగించినది నువ్వే!” అన్నాడు రాజకుమారుడు.

“మనం బతికుంటే మళ్ళీ పిల్లలు పుడతారన్నావు. నువ్వే మోసగాడివి,” అన్నది రాజు కూతురు.

“నీ దీక్ష పరీక్షించటాని కలా అన్నాను గాని, భగవంతుడికి పిల్లల నివ్వాలనే ఉంటే కలిగిన పిల్లలను మంటలపాలు చేస్తాడా? నువ్వే మోసగత్తె! నేనా మాట అనగానే నువ్వు మరొక దిక్కుగా పారి

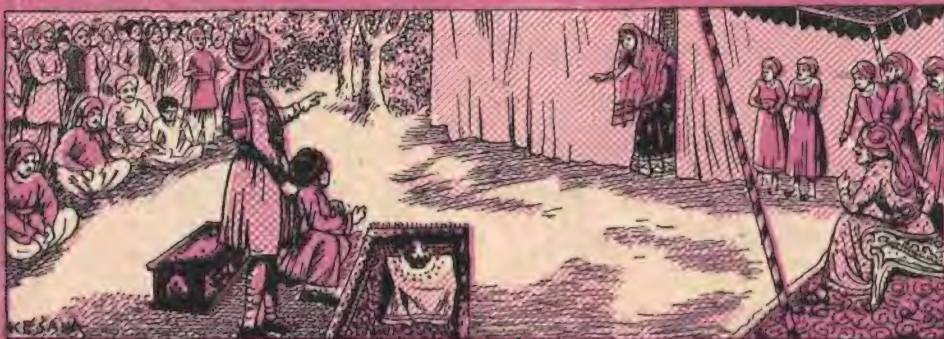
పోయి ప్రాణం రక్షించుకున్నావు,” అన్నాడు రాజుకొడుకు కోపం నటిస్తూ.

“అయిందేదో అయిపోయింది! గురూ. మీరు మీ భార్యను క్షమించి విలుకోండి. మిమ్మల్ని ఆ పరమేశ్వరుడే కలిపాడని మేమంతా అనుకుంటున్నాం,” అన్నాడు మంత్రకుమారుడు.

రాజకుమారుడు ప్రసన్నుడై రత్నావళిని సమీపించి, “నేను నీకు అన్యాయం చేసి వుంటే క్షమించు. నువ్వు మంటలలో దూక లేదనుకున్నాను,” అన్నాడు.

“నేనే పాపిష్టిదాన్ని! నన్ను చావనిచ్చి మీరు తప్పించుకు పోయారనుకున్నాను. నన్నే మీరు క్షమించాలి,” అన్నది రత్నావళి.

చివరకు రాజకుమారుడు చేసిన ఇంద్ర జాలం రత్నావళియొక్క స్త్రీ ద్వేషాన్ని పోగొట్టటమే! ఇందుకు బహుమానంగా రాజు అతనికి రత్నావళి నిచ్చి శుభముహూర్తాన పెళ్ళిచేసేశాడు.

పండితుడి ఆవు

ఒక గ్రామంలో ఒక పేద పండితుడుండే వాడు. ఆయనకు పాండిత్యమైతే ఉంది గాని లోకజ్ఞానం బహు తక్కువ. ఒకనాడు పొరుగుారివారెవరో ఈ పండితుణ్ణి పిలిచి ఒక గోవును ఆయనకు దానం ఇచ్చారు. ఇంతకాలానికి తనకు పాడి దొరికిందిగదా అని సంతోషిస్తూ పండితుడు ఆవుమెడకు పలుపు కట్టి, దాని చివర పట్టుకుని తన గ్రామానికి ప్రయాణమైనాడు.

మధ్య దారిలో ఒక అడవి వుంది. నిర్జన మైన అడవిమార్గాన ఆవును వెంటబెట్టుకు పోయే పండితుణ్ణి ఒక పాదచాటునుంచి ఇద్దరు దొంగలు చూశారు.

“ఇతనెవరో అమాయక బ్రాహ్మడులా వున్నాడు. చుట్టుపట్ల ఎక్కడా జనసంచారం లేదు. నేను చెప్పినట్టు చేస్తేవా, మనం ఆ ఆవును కాజెయ్యవచ్చు,” అన్నాడు పెద్దదొంగ. రెండోవాడు సరేనన్నాడు.

ఇద్దరు దొంగలూ చప్పుడు చెయ్యకుండా వెనకనుంచి ఆవును సమీపించారు. పెద్ద దొంగ ఆవుమెడలో పలుపు ఊడదీసి తన మెడలో వేసుకుని నడవసాగాడు.

రెండో దొంగ ఇదే మంచి సమయమను కొని ఆ ఆవును చప్పుడుకాకుండా అక్కడి నుంచి వెనక్కు తోలుకుపోయాడు.

తన అనుచరుడు చూపుమేర దాటగానే, మెడకు పలుపువేసుకున్న దొంగ పలుపును గుంజసాగాడు. ఆవు ఇలా చేస్తున్నదేమో అని పండితుడు వెనక్కు తిరిగి, ఆవుకు బదులు మనిషిని చూసి, నిర్భాంతపోయి నిలిచిపోయాడు.

దొంగ ఆయనకు సమస్కారం చేసి, “స్వామీ, తమ దయవల్ల నాకు శాపవిమోచనం అయింది. నన్ను మళ్ళీ మనిషిని చేశారు. తమ రుణం ఏవిధంగా తీర్చుకోగలను?” అన్నాడు.

"నీ శాపం ఏమిటి? తీరటమేమిటి?" అని అడిగాడు పండితుడు.

"స్వామి, నాకు తండ్రి చిన్నతనంలోనే పోయాడు. నాతల్లి నన్ను ఎంతో శ్రమపడి పెంచింది. కాని నేను ఆకతాయినైపోయి, అల్లరిచిల్లరగా తిరుగుతూ, తాగుడూ, జూదమూ నేర్చి, నా తల్లిని చాలా ఉసురు పెట్టాను. అది చూసి నా తల్లి 'ఓరీ, నువ్వు పశువువైపోయి అందరిచేతా దెబ్బలు తిను. అప్పుడుగాని నీకు బుద్ధిరాదు,' అన్నది.

"నేను అమె కాళ్ళావేళ్ళా పడగా అవిడ నాయందు దయదలిచి 'ఓరీ, నిన్ను పండితు డెవరైనా దానం పట్టినప్పుడు శాప

విముక్తి అవుతుంది!' అని అనుగ్రహించింది. తమరు పండితులు కాబోలు, అందుచేత నన్ను తమరు దానంపట్టగానే మళ్ళీ మనిషినయ్యాను," అన్నాడు దొంగ. ఈ కథ విని పండితుడు చాలా సంతోషించాడు.

"నాయనా, నాకు గొప్ప లేకపోతే మానె నీకు ఘోరమైన శాపం తొలిగిపోయింది. అంతే చాలు. వెళ్ళిరా! ఇకనైనా నీ తల్లి మాట జవవాటక బుద్ధిగా బతుకు," అన్నా డాయన దొంగతో.

దొంగ పండితుడికి సమస్కారం చేసి ఆయనవద్ద సెలవు వుచ్చుకున్నాడు. తరు

వాత దొంగలు ఆ ఆవును గోదానం చేసిన
వారింటికే తీసుకుపోయి:

"అయ్యా, మా యజమాని ఈ ఆవును
ఎక్కడన్నా అమ్మి రమ్మన్నారు. ఆయనకు
డబ్బు అవసరంగా వున్నదట. యవుంచి
మీరే విదో ఒక ధరకు తీసుకోండి" అన్నారు.

పండితుడికి డబ్బు అవసరంపడిందని
అనుకుని ఆ గృహస్థు తాను దానమిచ్చిన
ఆవును తిరిగి మంచి ధర ఇచ్చి దొంగల
వద్దనుంచి కొన్నాడు.

దొంగలు, గ్రహస్థు ఇచ్చిన డబ్బు తీసు
కుని తమ దారిన తాము పోయారు.

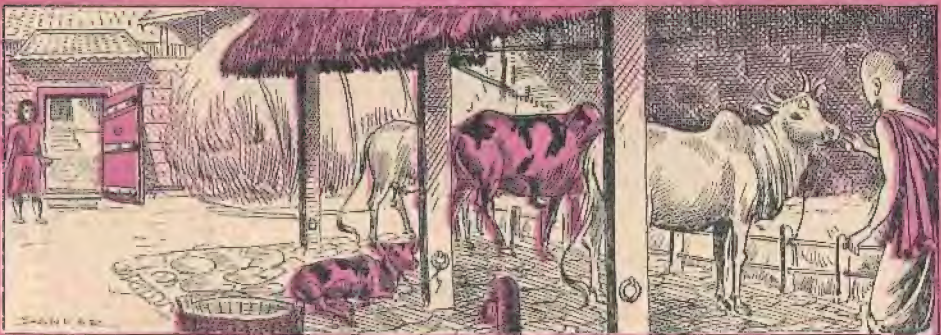
ఈలోపల పండితుడు తనకు జరిగిన
విచిత్రమైన అనుభవం ఊరిలోవారందరికీ
విడ్డూరంగా చెప్పాడు. అది విన్నవారందరూ
తమలోతాము నవ్వుకున్నారు. ఆయన
నెవరో మోసంచేశారని అందరికీ తెలిసి
పోయింది. క్రమంగా ఈ వార్త పొరుగురికి
కూడా పాకింది.

మొదట పండితుడికి గోవును దానం
చేసిన గృహస్థు పండితుడికి మళ్ళీ కబురు
వంపాడు. పండితుడు వచ్చాడు.

"తమకు దానంచేసిన ఆవు తప్పించు
కునె మళ్ళీ మా యింటికి వచ్చేసింది. దాన
మిచ్చిన దాన్ని ఇంట కట్టేసుకోవటం
భావ్యంకాదు. మీ ఆవును మీరు తోలుకు
పొండి," అంటూ గృహస్థు పండితుణ్ణి పశు
వులశాలకు తీసుకుపోయాడు.

అదే ఆవు మళ్ళా కళ్ళబడేసరికి పండి
తుడికి ఆశ్చర్యమూ, కోపమూ వచ్చాయి.

"ఓరి, భదవా! మళ్ళీ తాగుడూ,
జూదమూ సాగించావా? పెద్దవాణ్ణి నేను
చెప్పినందుకైనా మంచిగా ఉండనక్కర్లా?
నీపంటి పావినీ నేను మళ్ళీ దానంపట్టి శాప
విమోచనం చేస్తాననుకున్నావా? నీకర్మ
నువే అనుభవించు!" అంటూ పండితుడు,
గృహస్థు ఎంత బతిమాలుతున్నా వినిపించు
కోకుండా ఇంటిదారి వట్టాడు.

క ప ట యో గి

పూర్వం కురురాజ్యంలోని పాంచాల నగరానికి రేణుకుడు ప్రభువుగా ఉండే వాడు. ఆ కాలంలో హిమాలయపర్వతాల్లో ఐదువందలమంది సాధువులకు గురువైన మహారక్షితుడనే తపస్వి ఉండేవాడు.

ఒకప్పుడు మహారక్షితుడు, శిష్యులైన వెంటబట్టుకుని దేశసంచారం చేస్తూ, పాంచాలనగరం చేరుకున్నాడు. తన రాజ్యంలోకి ఇంతమంది సాధువులు గల బృందం వచ్చినట్లు విని, రాజు చాలా సంతోషించాడు వారందరికీ అర్ఘ్యపాద్యాదు లిచ్చి, ఉచితాసనా లిచ్చి, గొప్పగా సత్కరించాడు. ఉద్యానవనంలో వారికి సమస్త సదుపాయాలతోనూ వసతు లేర్పరిచి, 'మి యిష్ట మొచ్చి నంత కాలం ఇక్కడ ఉండండి!' అని స్వయంగా కోరాడు.

పర్వముతువు గడిచేవరకూ మహారక్షి తుడూ, శిష్యగణమూ అక్కడనే కాలక్షేపం

చేసి, రాజువద్ద సెలవు పుచ్చుకుని మళ్ళీ హిమాలయాలకు బయల్దేరారు. దారి మధ్యలో వారు విశ్రాంతికోసం ఒక చెట్టు నీడని కూర్చొని, రాజువల్ల తాము పొందిన సహాయంసంగతి చెప్పుకోసాగారు.

ఆ ప్రసంగంలో 'రాజుకు సంతానప్రాప్తి పున్నదా, లేదా?' అనే సమస్య వచ్చింది. శిష్యగణంలో వుండే జ్యోతిష ప్రవీణులు చర్చలు జరిపారు. చివరకు, గురువైన మహారక్షితుడు 'రేణుకునికి దైవాంశ సంభూతుడైన ఒక చక్కటి కుమారుడు కలుతాడు' అని తన అభిప్రాయం వెల్లడించాడు. ఆయన వాక్కుద్ధి కలవాడని అందరకూ తెలుసు. అందుచేత, రాజుకు మేలు కలుగబోతున్నదనుకున్నారు.

ఐతే-ఈ చర్చ ముగియగానే శిష్యులలో ఒకడికి దుర్బుద్ధి పుట్టింది. వాడు వంట్లో జబ్బుగా వున్నట్టు నటించి, 'మీరు సాగుతూ

వుండండి. నేను వెనకనించి వస్తా' అంటూ, తగ్గాడు. తక్కిన అందరూ వెళ్ళిపోయారు. వెనక్కు తగ్గి నిలిచిపోయిన ఆ దుష్ట బుద్ధి, వాయువేగంతో పాంచాలనగరం చేరుకుని, తన రాకను రాజుకు ఎరుక పరిచాడు. రాజుకు ఈ వార్త అశ్చర్యం కలిగింది. ఆయన స్వయంగా ఎదురు వెళ్లి, ఘనంగా స్వాగతమిచ్చి, 'మహానుభావా!—ఇంతలోనే తిరిగివచ్చిన కారణం మేం తెలుసుకోవచ్చా?' అని అత్రంతో ప్రశ్నించాడు.

అందుకు దుష్టబుద్ధి 'ఓయీ రాజా!— మేమంతా విశ్రాంతి తీసుకొంటున్న సమ

యాన, సజ్జనుడవైన నీవు మా తలపునకు వచ్చినావు. నీ కేమి మేలు చేయగలమా? అని యోచించాము. 'రాజుకు వంశం నిలబడుతుందా, లేదా?' అని ప్రశ్న కలిగింది. అప్పుడు మేము దివ్యదృష్టివల్ల, నీకు దైవాంశసంభూతుడైన చక్కటి కుమారుడు పుడతాడని తెలుసుకొని, ఈ వార్త చెప్పి పోదామని వచ్చాము. వచ్చిన పని తీరింది. పోయివస్తాం' అంటూ మరలిపోబోయాడు.

ఆనందభరితుడైన రాజు సాధువును కదలనీయలేదు. 'మహాత్మా!—తాము సామాన్యులుకారు, దివ్యచక్షులు. ఇక్కడనే ఉండిపోవాలి...' అంటూ ప్రాధేయపడి, అదుష్టబుద్ధికి ఉద్వానవనంలో చక్కటి వసతి ఏర్పరిచి, దేవునికంటే ఎక్కువగా కొలుస్తూ వచ్చాడు. నాటినుంచి ఆ కపటయోగికి 'దివ్యచక్షు'డనే పేరు వాడుకలోకి వచ్చింది.

పాచిక పారించికదా అని దివ్యచక్షుడు ఉబ్బిపోయాడు. తనకు వసతిగా ఏర్పరిచిన ఉద్వానవనంలో ఒక మూల కూరలు కాపించి, వాటిని తోటమాలీల ద్వారా అమ్మించి, ధనం గడించసాగాడు.

ఈ సమయంలో బోధిసత్వుడు రేణుక మహారాజుకు కుమారుడుగా జన్మించాడు. వరప్రసాదంగా పుట్టిన పనివాడికి 'సుమన

నుడు' అని పేరు పెట్టి, అల్లారుముద్దగా పెంచుకొంటున్నారు.

సుమనసుడు విడేళ్లవాడైయుండగా, రేణుకుడికి సామంతరాజులతో యుద్ధం పొసగింది. తండ్రి ఇంట లేనప్పుడు సుమనసుడు ఒకనాడు ఉద్యానవనం చూడబోయాడు. అక్కడ ఒకమూల-కాషాయ పస్త్రాలు ధరించిన సాధువు మొక్కలు తడుపుతూ, కూలివానికంటే ఎక్కువగా కాయకష్టపడడం సుమనసుడు చూచాడు. బుద్ధికుశలుడైన సుమనసుడికి వెంటనే నిజం తెలిసిపోయింది. వాడికి తగిన శాస్త్ర చేయాలని నిశ్చయించి:

'అరే, తోటమాలీ!—ఇక్కడ నువ్వు చేస్తున్నదేమిటి?' అంటూ సాధువును కోపంగా పలికరించాడు.

బిత్తరపోయాడు దివ్యచతుడు. ఇప్పటి వరకూ ఎంతో ఘనంగా కాలక్షేపం చేస్తూ వచ్చిన ఆ సన్యాసికి నలుగురిలో నగుబాటు కలిగింది. రాజకుమారుడు తన గుట్టు గ్రహించివేశాడనీ, ఇది ఎప్పటికైనా తనకు ప్రమాదమని వాడు తెలుసుకున్నాడు. సుమనసుడు బతికివుంటే తన గుట్టు వెల్లి డవుతుందని రూఢిచేసుకుని, వానిని కడతేర్చటానికి వ్యూహం వన్నాడు.

సరీగా, రాజు తిరిగివచ్చేసమయానికి దివ్యచతుడు తను కూర్చునే అసనాన్ని ఒక పక్కకు నెట్టివేసి, కమండులుపు ముక్క ముక్కలుగా పగలగొట్టాడు. ఆశ్రమం చుట్టూ గడ్డి, గాదం విరజిల్లొచ్చింది. వల్లంతా నూనె పూసుకొన్నాడు. బసలోకి పోయి, మూలుతూ పడుకొన్నాడు.

రాజు తిరిగివస్తూనే, ముందుగా తనకు గురుదేవుడైన దివ్యచతుని ఆశ్రమానికి వెళ్ళాడు. గుమ్మంముందు చిందర పందరగా ఉండటం చూసి, అశ్చర్య పోయాడు. లోపలికి పోయి చూడగా, యోగి మూలుతూ పడుకొనివున్నాడు!

కలవరపడుతూ రాజు, 'ఏమిటిదంతా?' అని ప్రశ్నించాడు.

'ఇంకేముంది, ఇదంతా నీ కొడుకు చేసిన పని!' అని తీరని విచారంతో చెప్ప లేక చెప్పలేక, వెల్లడించాడు కపట యోగి. వానియందు గొప్ప భక్తిగల రాజు, మారుయోచన లేకనే, 'సుమనసుడి తల గట్టి నా యెదుట పెట్టండి!' అని ఆజ్ఞా పించాడు. తలారులు పోయి, తల్లిదగ్గర కూర్చునివున్న సుమనసుడికి ఈ సంగతి విన్నవించారు.

సుమనసుడు తిన్నగా తండ్రివద్దకు వెళ్ళి, 'తండ్రి!—నీ ఆజ్ఞకేమి అభ్యం

తరం లేదు. నా తప్పేమిటో చెప్పి, నీ ఇష్టంవచ్చిన పని చేయవచ్చు,' అన్నాడు.

రాజు పట్టలేని కోపంతో 'ఛీ, బుద్ధి లేక ఇంకా మాటాడుతున్నావా? పవిత్రుడైనటు వంటి ఆ మహాత్ముణ్ణి 'తోటమాలీ!' అని పిలవడంకంటే ఘోరాపరాధం మరేమైనా వున్నదా?' అని కనరికొట్టాడు.

ఇందుకు సుమనసుడు 'తండ్రి!—మహా త్ముడు, పవిత్రుడు అని నీవు పూజించే ఆ యోగి చేసే పనియేమిటో, ద్వారపాలకుల్ని కనుక్కో, తెలుస్తుంది,' అన్నాడు.

నాలుగు ద్వారాలలోనూ కాపలా కాసే వాళ్ళను పిలిపించారు. యోగి, రోజూ కూర గాయలు పండించి, రహస్యంగా విక్రయిస్తున్నట్టు వాళ్ళు నలుగురూ ఒక్కమాటగా చెప్పారు. తరువాత వాని ఆశ్రమానికి పోయి పరీక్ష చేయగా, అపారమైన ధన రాసులు కనిపించినై. కొడుకు సీరపరాధి అని అప్పుడు తెలిసింది రాజుకు.

'తండ్రి!—ఇప్పుడైనా తెలిసిందా, నే నెందుకు వానిని 'తోటమాలీ' అని పిలి చానో? అలోచన లేని రాజు, అహంకార పూరితుడైన యోగి న్యాయం నిలబెట్టే దేమిటి? ధర్మచ్యుతమైన ఈ రాజ్యంలో ఉండలేను' అన్నాడు సుమనసుడు.

రాజు తన తప్పిదానికి చాలా విచారించి, 'కుమారా!—నా తొందరపాటు మన్నించు. ఈ రాజ్యాన్ని ఇక నీవే యేలుకో' అని ప్రాధేయపడి కోరాడు.

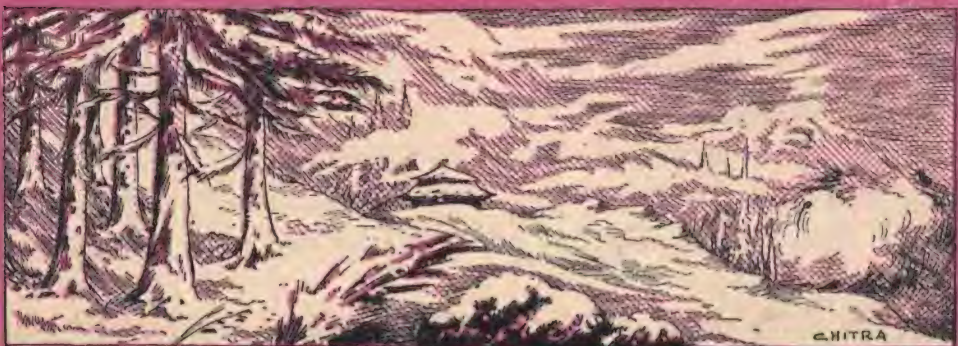
ఇందుకు సుమనసుడు 'తండ్రి!—మాటలే మంత్రాలు. మహిమగల మూలిక ఎంత పని చేస్తుందో, నోటివెంట వెలువడే మాట అంత పని చేస్తుంది. అనాలోచితమైన మాట, యోచన లేని పని దుష్టమూలికలవంటివి. దుష్టమూలిక ప్రయోగింపబడినప్పుడు దాని ఫలితం అనుభవించే తీరాలి. అలానే మంచి మాటలు దివ్యమైన ఓషధులలాగా మంచి ఫలితాలనిస్తవి. నీ నోటి వెంట వెలువడినవి దుష్టవాక్కులు! నీ ఆజ్ఞప్రకారం, నా తల్లిదగ్గర కూర్చుని వున్న నన్ను తలారులు తీసుకొనిపోబోయారు. ఇందుకు నిదానంమీద నీవు పశ్చాత్తాపం పొందవలసిందే. నేనిప్పుడే నీ రాజ్యం విడిచి పోతున్నాను' అని చెప్పాడు.

సుమనసుడి మనసు ఎలా ఐనా తిప్పుమని రాజు రాణిని కోరాడు. కాని, ధర్మచింత గల రాణి ఆ మాట పాటించలేదు. సుమనసుడు హిమాలయాలకు పోదలచి, తల్లివద్ద సెలవు కోరినప్పుడు, ఆమె కుర్రవానిని దీవించి 'నాయనా!—నీవు ధర్మమూర్తివి. పవిత్రజీవనం గడిపి తరించు,' అని చెప్పి పంపింది.

సుమనసుడు హిమాలయ ప్రాంతం చేరుకుని, అక్కడ విశ్వకర్మ నిర్మించి వుంచిన దివ్యకుటీరంలో కాలక్షేపం చేశాడు.

రేణుకుడు తన తప్పు తెలుసుకొని, కపటయోగికి మరణదండన విధించాడు. నాటినుంచీ యోగులకు రాజ్యంలో ఎవరూ ఆశ్రయం ఇవ్వవద్దని శాసనం చేశాడు.

ఈ విధంగా, దుష్టబుద్ధి ఐన ఒక్క కపటయోగివల్ల కురురాజ్యంలో యోగి బృందానికంతటికీ తీరని అపకీర్తి కలిగి, ప్రజాదరణ లేకుండాపోయింది.

చిద్యుత్త న్యలు

ఒకరోజు భోజరాజు అస్తానానికి నలుగురు కన్యలు వచ్చారు. వారు చిన్నతనంలోనే కాశీకి వెళ్లి అక్కడ సమస్తవిద్యలూ సంపాదించుకుని, యుక్తవయసు రావటంవల్ల, వివాహాలు చేసుకునేటందుకు ఇళ్ళకు పోతూ ఇక్కడ ఆగారు.

వారు నలుగురూ సభలో అడుగుపెట్టగానే సభలోనివారంతా వారి అందం చూసి నిర్ఘాంతపోయారు. వారిని చూసి రాజు:

“అమ్మా, మీరే కులంవారు? ఎక్కడి నుంచి వస్తున్నారు? ఇక్కడికి ఏ పనిమీద వచ్చారు?” అని అడిగాడు.

“రాజా, మేము కాశీలో పాండిత్యం సంపాదించి, మమ్మల్ని మించిన పండితులెక్కడైనా ఉన్నారా అని విచారిస్తూ ఇక్కడికి వచ్చాం. వేషభాషలలో మేము నలుగురమూ ఒకటిగానే కనిపించినా, నిజానికి మేము నాలుగు కులాలవాళ్ళం.

అయితే, దిగ్గంతులవంటి పండితులు గల మీకు మా కులాలు కనిపెట్టటం ఏమంత కష్టమైన పని?” అన్నారు కన్యలు.

వారి కులాలు తెలుసుకోవటం భోజరాజుకూ, ఆయన కొలువులో వున్న పండితులకూ సవాలయింది. పాభిప్రాయంగా భోజరాజు పండితులకేసి చూశాడు. వారందరి ముఖాలూ వెలవెలపోయాయి.

“మీరు మా ఆతిథ్యం స్వీకరిస్తూ ఇక్కడ మూడు రోజులున్నట్టయితే ఈ లోపుగా మా పండితులు మీ మీ కులాలు తెలుసుకుంటారు,” అన్నాడు భోజరాజు ఆ నలుగురు కన్యలతో.

వారు చిరునవ్వులు నవ్వి, సరేనన్నారు. వారు నిత్యమూ సభకు వచ్చి పోతున్నారు. పండితచర్చలలో పాల్గొంటున్నారు. కాని అస్తానంలో పండితులకు వారి కులాల జాడ ఏమాత్రమూ తెలియలేదు. వారి దుస్తులలో

సామ్యం ఉన్నట్టే మిగిలిన అన్ని విషయాల లోనూ సామ్యం కనిపించింది. వారి మాటలలోగాని, యాసలోగాని, తెలివితేటలలోగాని, మనస్తత్వంలోగాని వారి కుల లక్షణాలు ఏమాత్రమూ పొడకట్టక పోవటం చూసి భోజరాజు ఆస్థాన పండితులు దిగ్భ్రమ చెందారు.

రెండు రోజులు గడిచాయి. ఇంకొక్క రోజు గడుపున్నది.

రెండో రోజు రాత్రి కాళిదాసు, మీదకంబలీ కప్పుకుని, నలుగురు కన్యల విడిది బయట అరుగుమీద పడుకున్నాడు. తెల్లవారి లేచి వారు తమలో తాము మాట్లాడు

కు నేటప్పుడు వారివారి కులతత్వాలు బయటపడతాయని కాళిదాసు నమ్మకం.

మూడో రోజు తెల్లవారింది. నలుగురు కన్యలూ లేచారు. కిక్కివద్దకు వచ్చి తూర్పుదిక్కున అరుణోదయం చూశారు. వారిలో ఒకామె ఈవిధంగా అన్నది :

అటా శ్వాశి పింగా రసవతి రస ప్రాశ్య కనకం
(తూర్పుదిక్కు బంగారం కరిగించిన పాదరసంలాగా పచ్చబడింది.)

ఇంకొకన్య ఇలా అన్నది :
గళచ్ఛాయ శృంగ్రో బుధజన ఇవ గ్రామ్యసటసి
(మూర్ఖుల సభలో పండితునిలాగా చంద్రుడు వెలవెలబోతున్నాడు.)

మరొక కన్య ఇలా అన్నది :

క్షణ్ణ్ క్షణ్ణ్ స్త్రా నృపకయ ఇవా నుద్యమపరా:

(ఉద్యమ విముఖులైన రాజులవలె నక్ష
త్రాలు అంతలో క్షిణించాయి.)

నాలుగోకన్య ఇలా అన్నది :

న రాజన్తే దీపా ద్రవిణరహితానా మివ గృహా:

(దరిద్రుల ఇళ్లలాగా దీపాలు కాంతి
విహీనంగా ఉన్నాయి.)

ఈ మాటలు వినగానే కాళిదాసు వచ్చిన
కార్యం సఫలమయింది. ఆయన తక్షణం
బయలుదేరి ఇంటికి వెళ్ళాడు.

అనాటి సభ ఆరంభంకాగానే భోజరాజు
పండితులతో, "ఈ విద్యత్కన్యలు మూడు
రోజులుగా మన ఆస్థానంలో వున్నారు. వీరి
కులాలేవో తెలుసుకునే భారం మీ అందరి
పైనా వున్నది. మీలో ఎవరైనా చెప్పగలిగితే
వారి కులాలు చెప్పండి. లేనివకైన వారికి
ఓడినట్టు మీరు అంగీకరించవలసి
వుంటుంది," అన్నాడు.

పండితులందరూ తలలు వంచారు.

ఒక్క కాళిదాసు మాత్రం లేచి ఈవిధంగా
స్లోకం చదివాడు :

అథా త్సౌచీ పింగా రసపతి రివ ప్రాశ్య కనకం
గతచ్ఛాయ శ్చంద్రో బుధజన ఇవ గ్రామ్యసవసి
క్షణ్ణ్ క్షణ్ణ్ స్త్రా నృపకయ ఇవా నుద్యమపరా:
న రాజన్తే దీపా ద్రవిణరహితానా మివ గృహా:

"మహారాజా, ఈస్లోకం నాలుగుపాదాలూ

నలుగురు కన్యలు చెప్పారు. ఇందులో
మొదటిపాదం చెప్పిన కన్య కంసాలి
కులానికి చెందినది. మిగిలిన పాదాలు
చెప్పినవారు వరుసగా బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ
వైశ్యకన్యలు."

కాళిదాసు చెప్పిన ఈ మాటలు విన
గానే విద్యత్కన్యలు ఆయనకు ప్రణామం
చేసి, చెప్పినది నిజమేనని ఒప్పు కున్నారు.

ఆ కన్యల పాండిత్యానికి, తమ కులాలు
ఒకంతట తెలియరాకుండా దాచిఉంచిన
వారి నేర్పరితనానికి మెచ్చుకుని భోజుడు
వారిని గొప్పగా సత్కరించి పంపాడు.

కీర్తిసేన కథ

పాటలీపురంలో ఒక వైశ్యుడికి కీర్తిసేన అనే కుమార్తె ఉండేది. ఆ పిల్లను మగ ధలో వుండే దేవసేనుడనే గొప్ప ధనికుడి కిచ్చి పెళ్ళి చేశారు. దేవసేనుడికి తండ్రి లేడు. ఇంట తల్లిదే పెత్తనం. తన కొడుకు భార్యమీద అపేక్షగా వుండటం చూసి దేవసేనుడి తల్లి తన కొడలిని కనపడకుండా హింసలు పెట్టసాగింది. భర్త మనసు కష్టపడిపోతుండేమోనని కీర్తిసేన ఈ విషయం ఎన్నడూ ఆతనితో చెప్పలేదు.

ఇలా ఉండగా దేవసేనుడు వర్తకం కోసం వలభీనగరం వెళ్లవలసి వచ్చింది. అతను తిరిగి వచ్చేదాకా తనకు దిక్కు లేదు గనుక, కీర్తిసేన భర్తతో తన అత్తగారు పెడుతున్న హింసలు చెప్పుకున్నది.

దేవసేనుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. అయినా భార్యను వెంట తీసుకుపోవటం సులభమైన పని కాదు గనుక, అతను తల్లితో

లాక్షంగా, “అమ్మా, నేను వెళుతున్నాను. నీ కొడలు గొప్పయింట పుట్టినది. నేను తిరిగి వచ్చేదాకా దాన్ని ఎట్లా చూసుకుంటావో మరి!” అన్నాడు.

“నాకు తెలియదుట్రా, నాయనా? నాకు నువ్వొకటి, అది ఒకటినా?” అన్నది తల్లి. అనుమానం తీరినవాడై దేవసేనుడు ప్రయాణమై వెళ్ళాడు.

వెంటనే అత్తగారు కీర్తిసేనను చావ చితకగొట్టి, “పాపిష్టిదానా, నాకూ నా కొడుక్కూ మధ్య తంపులు పెడతావా? అనుభవించు,” అంటూ, ఆమెను ఇంటి అడుగున వున్న చీకటికొట్లో వేసి, మూత మూసి గడియవేసింది. తన కొడలు అందులోనే మగ్గి చస్తే, కొడుకు వచ్చాక, “నాయనా, నీ భార్య నీకోసం బెంగపడి చచ్చింది!” అని చెప్పటానికి ఆమె నిశ్చయించుకున్నది.

చీకటికొట్లో కీర్తిసేన చాలాసేపు తన దుస్థితి తలుచుకుని దుఃఖించింది. తనకు కొండంత తండ్రి వున్నాడు, ప్రాణం ఇచ్చే భర్త వున్నాడు, బోలెడంత ధనం వున్నది. కాని తన గతి ఇంత నీచంగా పరిణమించింది! ఆమె ఆ చీకట్లో తడివి చూడగా ఒకమూల తవ్వగోల దొరికింది. ఆమె ఉత్సాహం తెచ్చుకుని దానితో సొరంగం తవ్వసాగింది. తవ్వగా తవ్వగా సొరంగం ఆమె పడకగదిలోకి వెళ్ళింది.

వెంటనే కీర్తిసేన దొరికినన్ని బట్టలూ, నగలూ పోగుచేసుకుని తెల్లవారేల్పుగా ఊరి బయట పడింది. ఈస్థితిలో తాను

తండ్రివద్దకి పోవటం భర్తకు అవమాన మవుతుందని ఆమెకు తోచింది. అందుచేత దారి కనుక్కుంటూ వలభికే వెళ్ళి తన భర్తను చేరుకుందా మనుకున్నది.

ఆమె ఒక చెరువులో స్నానంచేసి మగ వేషం వేసుకున్నది. తనదగ్గర వున్న బంగారంలో కొంత దారిభర్తకు అమ్మేసి బయలుదేరింది. దారిలో ఆమెకు సముద్ర దత్తుడనే వర్తకుడు తటస్థుడైనాడు. ఆయన కూడా వలభికే పోతున్నాడు.

ఈ సముద్రదత్తుడి వెంట చాలా జళ్ళ సామానున్నది. ఈ సామానంతా మామూలు దారిన తీసుకుపోతే ప్రతి నగరంలోనూ పన్ను చెల్లించవలసి వస్తుందని, వర్తకుడు బళ్ళను అడవిదారి పట్టించాడు. అడవిలో కొంతదూరం పోయి ఒక చోట విడిది చేశారు.

మరికొంచెం సేపటికిల్లా దూరాన నక్కల కూతలు వినిపించాయి. ఎవరో బండిపోటు దొంగలు వస్తున్నారని వర్తకుడి మనుషులు గ్రహించి, ఆయుధాలు తీసుకుని చుట్టూ నిలబడ్డారు.

దొంగలు వచ్చిపట్టయితే తనకు ప్రాణ హానే గాక, తాను అడదన్న సంగతి బయట పడితే మానహానకూడా కాగలదని కీర్తిసేన గ్రహించింది. ఆమె తన రక్షణభారాన్ని

వర్తకుడికి వడలక, చుట్టూ వెతికి ఆ అడవిలో ఒకచోట గుంట ఒకటి ఉండటం గమనించి, అందులో దూకి పైన డట్టంగా ఆకులు కప్పేసుకున్నది.

ఆ రాత్రి దొంగలదండు రానే వచ్చింది. దొంగలు వర్తకుడి మనుషులతో యుద్ధం చేసి, కొందరిని చంపి, సొత్తునూవత్తు కెల్లా గొట్టుకు పోయారు. వర్తకుడూ, చావగా మిగిలిన అతని మనుషులూ పారిపోయారు.

తెల్లవారగానే కిర్రీసేన తనను కాపాడిన గుంటలోనుంచి బయటికి వచ్చి, అశవి వెంబడి నడవసాగింది. అట్లా కొంతదూరం వెళ్ళేసరికి అక్కడ ఆమెకు అబలకుల

గూడెం ఒకటి కనిపించింది. ఆ గూడెంలో ఆమెకు ఒక వింత దృశ్యం కంటబడింది.

ఒక అటవిక వైద్యుడు ఒక రోగిని తెచ్చి, అతని తలకు నెయ్యి మర్దించి ఎండలో కూచోబెట్టాడు. తరవాత ఒక నీళ్ల కుంభ తెచ్చి, రోగి పక్కన పెట్టాడు. ఆ రోగి చెవి వాచి ఎర్రగా వున్నది. ఒక వెదురు గొట్టం తెచ్చి దాని ఒక చివర నీళ్ల కుండలోనూ, రెండో చివర జబ్బుగా వున్న మనిషి చెవికి అనుంచి పెట్టాడు.

కిర్రీసేన చూస్తుండగానే జబ్బుగా వున్న చెవిరంగు మారింది. రోగి ముఖాన బాధా లక్షణాలు పోయాయి. వైద్యుడు నీళ్లకుండ

లోనుంచి పురుగులు కొన్ని తీసి చూపించాడు. రోగిచెవిలో చేరి వ్యాధి తెప్పించిన ఈ పురుగులు ఎండవేడికి తాళలేక గొట్టం కుండా చల్లని నీటికుండలోకి వచ్చేయాయి.

“ఇటువంటి పురుగులే పట్టి వసుదత్త మహారాజుగారిని పీడిస్తున్నాయి. వారు చావనన్నా చస్తారుగాని మనబోటివారిచేత వైద్యం చేయించుకోరుగా!” అన్నాడు అటవిక వైద్యుడు.

ఇదంతా చూసి ఆశ్చర్యపడతూ కీర్తిసేన ముందుకు పోయింది. కొంతదూరం వెళ్ళాక ఆమెకు దారిపక్కన ఒక గొర్రెల కాపరి కనిపించాడు.

“వసుదత్త మహారాజుగారుండేది ఎక్కడ?” అని ఆమె వాణ్ణి అడిగింది.

“అదుగో, ఆ కనిపించేదే వసుదత్త పురం. ఈ అడిపంతా ఆ మహారాజుదే,” అన్నాడు గొర్రెలకాపరి.

కీర్తిసేనకు ఇంకొక ఆశ పుట్టింది. సామాన్యంగా వర్తకులంతా ఈ దారినే వస్తారని సముద్రదత్తు డన్నాడు. తన భర్తకూడా ఈ దారినే రావచ్చు. తాను వసుదత్తపురం చేరినట్లయితే అక్కడే తన భర్తను కలుసుకోవచ్చు. అటవిక వైద్యుడు చెప్పిన మాట నిజమైతే తాను రాజుకు చికిత్స కూడా చెయ్యవచ్చు. రాజుగారి ఆదరం సంపాదించుకుంటే ఆయన తన భర్తను క్షేమంగా అడవి దాటించగలడు.

ఈవిధంగా ఆలోచిస్తూ కీర్తిసేన వసుదత్తపురం చేరి రాజభవనానికి వెళ్ళింది. అప్పటికే వసుదత్త మహారాజు చావుబతుకుల మధ్య ఉన్నాడు. నగరంలో వైద్యులందరూ ఎన్నో రకాల వైద్యాలు చేసి చూసి, లాభంలేక వదిలిపెట్టేశారు.

మగవేషంలో వున్న కీర్తిసేన రాజుగారికి చికిత్స చేస్తాననేసరికి అందరికీ కొత్త ఆశ కలిగింది. ఆమె రాజుకు చికిత్స చేసింది. నీళ్ళకుండలో రాజుగారి చెవి

నుండి నూటయాభై పురుగులు పడాయి. రాజుగారికి బాధంతా పోవటమేగాక, ప్రాణం తిరిగివచ్చినట్టయింది. ఆయన పాలూ, నెయ్యూ సేవిస్తూ త్వరత్వరగా బలం చేకూర్చుకోసాగాడు.

రాజుగారికి ప్రాణభీక్ష పెట్టిన కీర్తిసేనను పొగడనివారు లేరు. రాజుగారే గాక రాజ్యంలో ఉన్న ధనికులూ, పేదలూ సయితం, ఆమెకు అంతులేని కానుకలు సమర్పించారు. ఈ కానుకలన్నిటినీ ఆమె భద్రంగా తనవద్ద దాచిఉంచింది.

ఆమె అనుకున్నట్టే దేవసేనుడు తిరుగు ప్రయాణంలో వసుదత్తపురం చేరాడు.

నగరంలోకి కొత్తబిడారు వచ్చిందంటే అందరికీ తెలుస్తుంది. ధనికులు వెళ్ళి తమకు కావలసిన వస్తువులు కొనుక్కుంటారు. వర్తకులు తమదగ్గర ఉండే సరుకు అమ్ముతారు. అనేకవేలమంది ఊరికే చూడబోతారు.

రాజుగారు వసుదత్తుడి బిడారు చూడబోతూ కీర్తిసేననుకూడా తనవెంట తీసుకుపోయారు. ఆమె పురుషవేషంలో ఉన్నప్పటికీ దేవసేనుడు ఆమె కళ్ళు చూస్తూనే తన భార్య అని పోల్చుకున్నాడు.

ఆ తరువాత ఆమె పురుషవేషంలో ఉండటం అనవసరమయింది. అన్ని

కష్టాలూ తీరి, కీర్తిసేన తన భర్తను తిరిగి కలుసుకున్నది. వసుదత్త మహారాజుకూడా చాలా సంతోషించాడు.

రాజుగారు దేవసేనుణ్ణి, కీర్తిసేననూ తన భవనానికి తీసుకుపోయి గొప్పగా విందుచేశాడు.

కీర్తిసేన తను యంతకాలంగా అనుభవించిన కష్టాలనుగురించి రాజుగారికి, తన భర్తకూ చెప్పేసింది.

సరిగా చూస్తానని తనకు మాట ఇచ్చి కూడా తన భార్యకు ఇన్ని కష్టాలు తెచ్చి పెట్టిన తన తల్లిమీద దేవసేనుడికి పట్టరాని అగ్రహం కలిగింది. రాజుగారికి మటుకు కీర్తిసేన ధైర్యసాహసాలు చూపి చాలా ముచ్చటయింది.

"మీరు నా కూతురూ, అల్లుడులాటి వారు. మిమ్మల్ని నేను పోనిచ్చేదిలేదు. అమ్మాయి నాతరవాత సింహాసనం ఎక్కుతుంది. నువ్వు ఈ ఊళ్ళోనే వుండి వర్తకం

చూసుకో. దీని కెక్కడా ఎదురుచెప్పటానికి వీల్లేదు. అంతే!" అన్నాడు రాజు.

దేవసేనుడు ఇంత జరిగాక తల్లి ముఖం చూడలేకపోయాడు. కీర్తిసేన ఎంతచెప్పినా తల్లిని తీసుకురావడానికి సరాకరించాడు.

ఒకరోజు కీర్తిసేన, తనకు రాజూ, ఇతరులూ ఇచ్చిన బహుమానాన్ని బళ్ళమీద వేయించుకుని అడివిదారిన భర్తతో ప్రయాణమయింది. ఆమె అటవికుల గూడెం చేరి వైద్యుణ్ణి పిలిపించి:

"రాజుగారి జబ్బు కుడిర్చినందుకు నీకి బహుమతులు వారు పంపించారు!" అని తానుతెచ్చిన బహుమాన వస్తువులతో వున్న బళ్ళను ఆతనికిచ్చేసింది.

అటవిక వైద్యుడు తను ఎప్పుడు, ఏ విధంగా వసుదత్త మహారాజుగారి జబ్బు కుదర్చానా అని ఆశ్చర్యపడుతూ, తిరిగి వెళ్ళిపోయే కీర్తిసేనా దేవసేనుల వంక నేరు తెరుచుకు చూస్తూ నిలబడాడు.

వేపచెట్టు మహిమ

పూర్వం మళయాళదేశంలో ఒక జామోరిన్ ధనశచేత తన రాజ్యమంతటా చింత చెట్లు నాటించటానికి, చింతతోపులు వేయించటానికి నిశ్చయించి, ఆ పనికి తన మంత్రిని నియోగించాడు.

ఆ రాజ్యంలో సంబియారనే గొప్ప వైద్యుడుండేవాడు. మూలికావైద్యంలో సంబియారుకు యావద్భారతఖ్యాతి ఉండేది. ఆ కాలంలో ఢిల్లీపాదుషాదగ్గిర వుండే అరబ్బీ హాకిమ్ ప్రకృతివైద్యంలో అద్భుత ప్రజ్ఞ గలవాడు. సంబియారుకూడా దావాపు ఆయనతో సమానమైన వైద్యుడని ప్రజలు చెప్పుకునేవారు.

జామోరిన్ దేశమంతటా చింతచెట్లు నాటిస్తున్నాడని తెలియగానే సంబియారు ఆయన దగ్గిరికి వెళ్ళి, "చింతచెట్లు అనారోగ్యకరమైనవి. వాటి బదులు వేపచెట్లు వేయించండి. ప్రజలు అరోగ్యవంతులుగా

ఉంటారు. అంటువ్యాధులు చేరవు," అన్నాడు. జామోరిన్ వినిపించుకోలేదు.

"చింతచెట్లవల్ల అనేక ఉపయోగాలున్నాయి. చింతసండుకు మంచి గిరాకీ వున్నది. చింతకట్టెతో చేసిన బొగ్గులు శ్రేష్ఠమైనవి. చింతపుల్లలతో పళ్ళు తోముకోవచ్చు. చింతచిగురూ, చింతపూపూ ఎంతో రుచిగా వుంటాయి. దారులవెంబడి చింత మొక్కలు నాటి విడిచినట్లయితే, ఎవరూ పోషణ చేయకుండానే అవి బ్రహ్మాండమైన చెట్లుగా పెరిగి ప్రయాణీకులకు చల్లని నీడనిస్తాయి. వేపచెట్లవల్ల ఒక్క ప్రయోజనమూ లేదు," అన్నాడు జామోరిన్.

సంబియారు ప్రభువుకు మారు చెప్పలేక శలవు తీసుకుని నేరుగా మంత్రి ఇంటికి వెళ్ళాడు. మంత్రి ఆయనకు గౌరవంగా స్వాగతమిచ్చి కుశలప్రశ్నలు వేశాడు. సంబియారు మంత్రి ముఖంలో

ఏదో గమనించిన వాడిలాగా నడస్తూ, ఆయన కనురెప్పలకిందా, నోటిలోనూ చూసి, నాడి పరీక్షించసాగాడు.

మంత్రి నవ్వుతూ, "ఎందుకిలా పరీక్షిస్తున్నారు? మీదయవల్ల నా ఆరోగ్యానికి లోపమేమీ లేదు," అన్నాడు.

నందియారు గంభీరంగా, "ఇప్పుడేమీ లోపం లేదు. కాని ఆరు మాసాలలో మీకు భయంకరమైన జబ్బు చేయబోతున్నది. సకాలంలో దానికి తగిన చికిత్స జరగటం మంచిది," అన్నాడు.

మంత్రి కంగారుపడి, "అయితే తక్షణం వైద్యం ప్రారంభించండి," అని ఆడిగాడు.

"ఈ వ్యాధి నా వైద్యానికి లొంగేది కాదు. మీరు వెంటనే బయలుదేరి ఢిల్లీలో పాదుషాగారివద్ద ఉండే హాకిమేను చూడటం మంచిది," అన్నాడు నందియారు.

"అంతదూరం ఏదోవిధంగా కష్టపడి వెళ్ళితే మాత్రం ఆయన నన్ను సరిగా చూస్తారా?" అన్నాడు మంత్రి.

"హాకిమేగారికి అటువంటి తేడాలేమీ లేవు. ఆయన కడు బీదవారికికూడా అద రంతో చికిత్స చేస్తాడు. మీరు వెంటనే బయలుదేరటం అన్నివిధాలా మంచిది," అన్నాడు నందియారు.

వ్యాధివిషయం నందియారు చెప్పిన దానికి తిరుగులేదు గనక మంత్రి ఒక సంవత్సరం శలవుతీసుకుని ఢిల్లీకి ప్రయాణం కట్టాడు. ఆయన బయలుదేరేటప్పుడు నందియారు ఒక సలహా ఇచ్చాడు:

"దారిలో చింతచెట్ల నీడనే విశ్రమించండి. చింతలతోపుల్లోనే మకాంచెయ్యండి. చింతపుల్లలతోనే ముఖం కడుక్కండి. మీ వంట వగైరాలు చింతకట్టెలతోనే చేయించుకోండి."

మంత్రి నందియారు యిచ్చిన సలహాను అక్షరాలా పాటిస్తూ సపరివారంగా ఢిల్లీకి ప్రయాణమయ్యాడు. ఇంకా ఢిల్లీ చేరక

మునుపే ఆయన అరోగ్యం చెడ నారంభం చింది. బలహీనత ఏర్పడింది. శరీరం చిక్కి పాలిపోసాగింది.

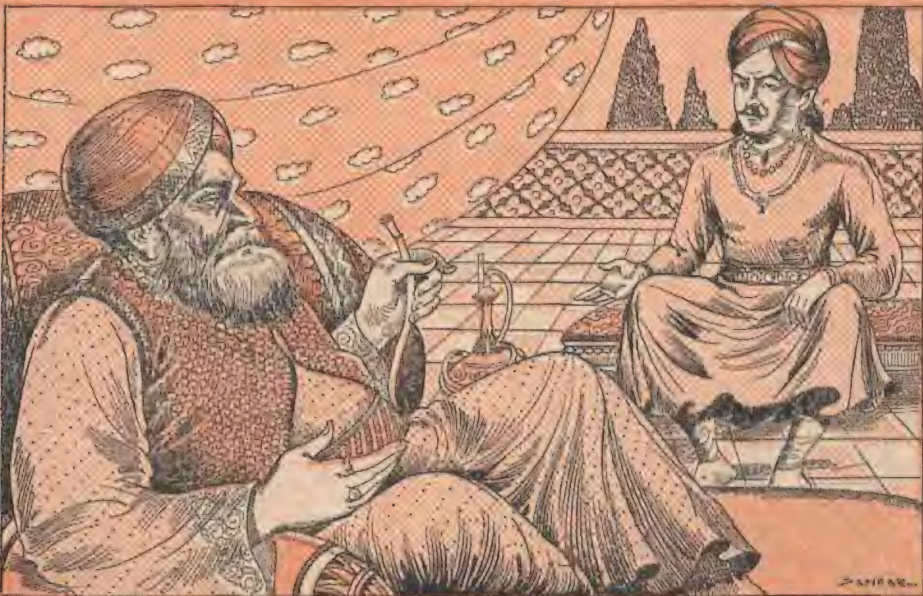
"అహ! నంబియా రెంత తెలివిగల వైద్యుడు! ఈనాడు వచ్చిన రోగాన్ని ఆయన అనాడే పట్టగలిగారు." అనుకుంటూ మంత్రి అతి బలహీన స్థితిలో ఢిల్లీ చేరాడు.

ఆయనకు హాకిమ్గారి దర్శనం చాలా సులువుగా లభించింది. మంత్రి చెప్పిన దంతా విని, నంబియార్ ఈ మంత్రిని, చింత చెట్లవల్ల కలిగే అపాయం ఎలాంటిదో రుజువుచేయటానికే తనవద్దకు పంపిస్తుంటాడని హాకిమ్ ఊహించాడు.

"మీ వ్యాధి గొప్పదేగాని దాని చికిత్స చాలా సులువైనది." అన్నాడు హాకిమ్

"అదేదో చెప్పండి. మీకు యావజ్జీవం రుణపడివుంటాను," అన్నాడు మంత్రి.

"మీరు వెంటనే బయలుదేరి మీ దేశానికి వెళ్ళిపొండి. వెళ్ళేటప్పుడు వేపచెట్ల నీడలోనే విశ్రమించండి. వేపతేపులలోనే మకాంచెయ్యండి. గాలి చాలసప్పుడు వేప మండలతో విసురుకోండి. వేపచెట్ల గాలి తగిలే చోట నిద్రపొండి. వేపపుల్లతోనే ముఖం కడుక్కోండి. ఇంతకంటే మీ వ్యాధికి మరొక చికిత్స అవసరం లేదు. నంబియారుగారికి నా తరపున వెయ్యి నలా

ములు చెప్పండి. వెళ్ళిందీ," అన్నాడు హాకీమ్, మంత్రితో.

ఇదే సలహా మరొక వైద్యుడవడైనా ఇచ్చి ఉంటే మంత్రికి గురి ఉండకపోను. హాకీమ్ చెప్పాడు గనక పూర్తిగా విశ్వసించి, మంత్రి స ప రి వా రం గా స్వదేశానికి ప్రయాణ మయ్యాడు. హాకీమ్ చెప్పిన ప్రకారమే ఆయన వేపచెట్ల నీడల విశ్రమిస్తూ, వేపచెట్ల గాలి అనుభవిస్తూ దారిలోనే తన ఆరోగ్యాన్ని తిరిగి సంపాదించగలిగాడు. స్వదేశానికి చేరే సరికి పూర్వంకన్న రెట్టంపు బలమూ, ముఖకళా ఆయనలో కనబడింది.

మంత్రి ఇల్లు చేరగానే నంబియారు ఆయనను చూడవచ్చాడు. మంత్రి తన అనుభవాలన్నీ నంబియారుకు చెప్పాడు.

"మనం ఒకసారి జామోరిన్ గారి వద్దకు వెళ్ళదాం. మీ అనుభవాలను గురించి ఆయన స్వయంగా వినటం చాలా ముఖ్యం!" అన్నాడు నంబియారు.

ఇద్దరూ కలిసి జామోరిన్ దగ్గరికి వెళ్ళారు. జామోరిన్ మంత్రి అనుభవాలు విని చాలా ఆశ్చర్యపోయాడు.

"ఇందులో నా తప్ప చాలా ఉన్నందుకు మీరిద్దరూ నన్ను మన్నించాలి. మంత్రి గారికి ఏ జబ్బూ లేకుండానే నే నాయనను ఢిల్లీ ప్రయాణం గట్టించాను. చింతచెట్ల వల్ల కలిగే హాని ఏలినవారికి నిరూపించటమే నా ఉద్దేశం. అతరవాత వేపచెట్ల మహిమను హాకీమ్ గారు నేను చెప్పకుండానే నిరూపించారు. ఇప్పటికైనా ప్రజల మేలు కోరి మీరు చింతచెట్లు నాటించటం మాని వేపచెట్లు నాటించండి. అవకాశంవున్న ప్రతి చోటా వేపతోపులు వేయించటం మంచిది," అన్నాడు నంబియారు.

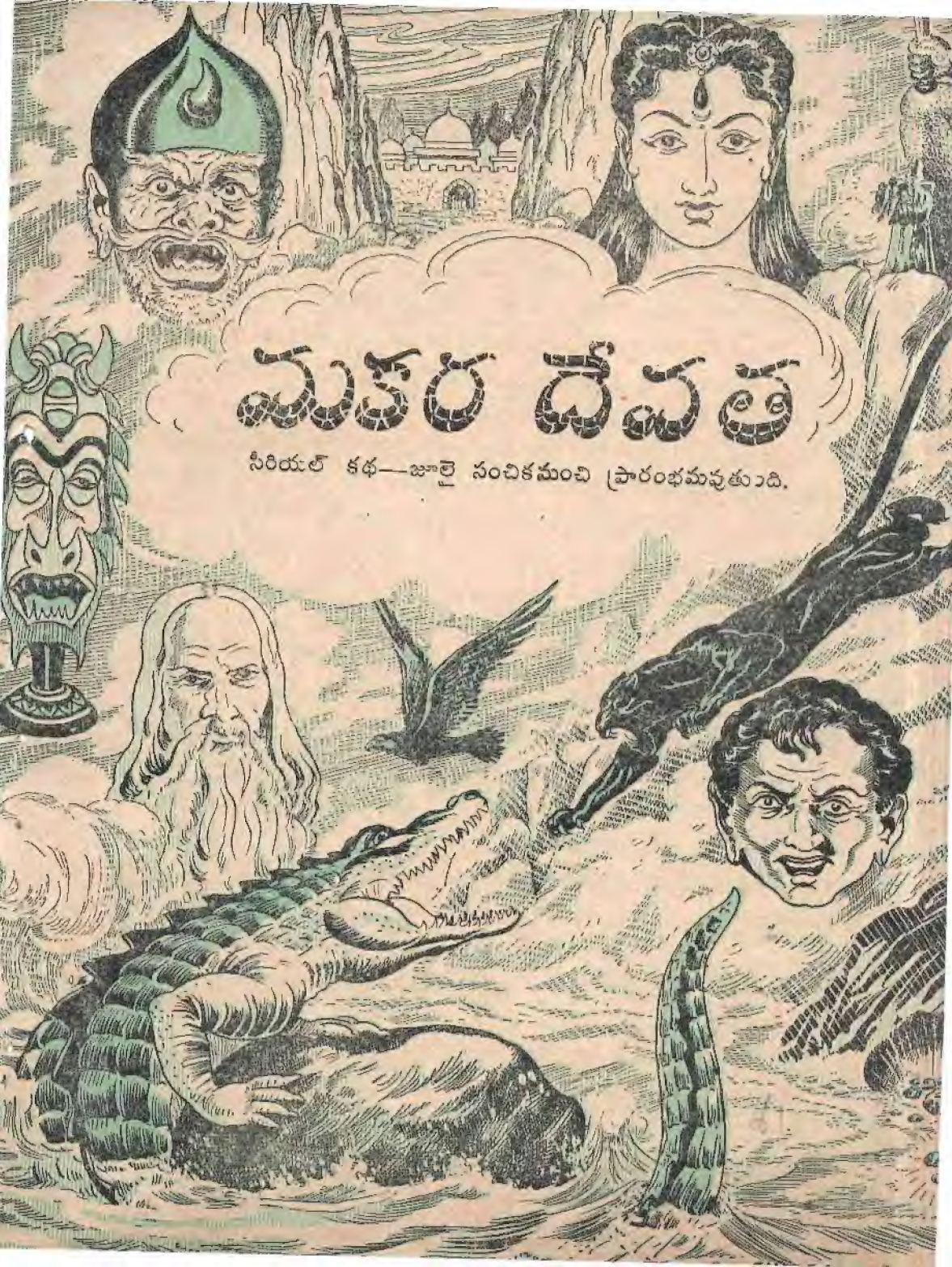
జామోరిన్ మారుమాట చెప్పకుండా, తన రాజ్యమంతటా వీలయినన్ని వేపచెట్లు నాటించి వనమహోత్సవం జరిపించవలసిందిగా ఉత్తరువుచేశాడు.

మకర దేవత

సిరియల్ కథ—జూలై సంచికమంచి ప్రారంభమవుతుంది.

తాబేలు పన్నాగం—(అట్టచివరిబొమ్మ)

వింధ్యారణ్య ప్రాంతాలలో పూర్వం, ఒక పెద్దపులి ఉండేది. అది అకలయి నవ్వుతూ కానవ్వుతూగూడా నిష్కారణంగా జంతువులను చంపుతూ వచ్చింది. దాని క్రౌర్యం భరించలేక మృగాలన్నీ ఒకనాడు సమావేశమై, పులి పీడ వదుల్చు కోవడం ఎలాగా అని చర్చలు సాగించినై. కాని, ఎంతకూ ఏమీ తేలలేదు.

అంతలో—అక్కడనే మడుగులో నివసించే ఒక తాబేలు సమావేశానికి వచ్చి, 'ఈ పులిసంగతి నాకు వదలండి, దాని అంతు నేను కనుక్కుంటాను! మీరు నిర్భయంగా వుండండి,' అని చెప్పింది.

మరునాడు, పులి నిట్టకై కొలనుకు వచ్చేవేళకు సరిగా తాబేలు గట్టుమీద అటుయిటు తచ్చాడుతూవుంది. దాన్ని పట్టుకోవాలని పులి వచ్చేసరికి అది తలకాయ లోపలికి ముడిచేసుకుంది. పెద్దపులి ఎంత ప్రయత్నించినా తాబేలి డిప్ప దాని పంజాల్లో జారుతూవుండేకాని, పట్టు దొరకలేదు, తల కనబడలేదు.

ఇంతకు ముందెన్నడూ తాబేలును చూసివుండని పులికి ఇదంతా ఒక మహిమగా కనిపించింది. అప్పుడు పెద్దపులి ఆ తాబేలి డిప్పకు నమస్కరించి, "మహాత్మా!—నీవెవరవో సామాన్యుడవు కావు! ఇప్పుడే నే కళ్ళారా చూచిన నీతల మాయమైపోయిందే! ఈ ఆద్యుతమేమిటో నెలవిస్తారా?" అని అడిగింది.

అందుకు తాబేలు, "ఓ శార్దూలరాజా!—లయకారకుడవని బిరుదు పొందిన నీకు ఈ చిన్ని కీలకమే తెలియదా? నేను ముందుగా నా తలను తెగ్గెట్టుకుని, మెడతిత్తిలో అమర్చుకున్నాను. ఈ యేర్పాటువల్లనే నేను కావలిసి నవ్వుడు మెడ ముందుకు చావగలను, శత్రుభయం కలిగినవ్వుడు లోపలకు ముడిచేసుకోగలను. నువ్వు శత్రుభయం లేకుండా బ్రతకదలిస్తే నాలాగనే మెడ తెగ్గెట్టి తెచ్చుకో. తరవాత సంగతి చెబుతా" అన్నది.

యోచన లేని పులి వెంటనే తన గుహకు పోయి వేటగాండ్రవద్దనుండి తెచ్చుకున్న కత్తిని ఒక చెట్టుకు అమర్చింది. ఎత్తయిన గుట్టమీదికి పోయి, మెడ కత్తిమీద పడెట్టు విసురుతో కిందికి దూకింది. దెబ్బతో దాని మెడ, మొండెమూ వేరైనాయి. పక్కనే కొలనుగట్టున వున్న తాబేలు చిరునవ్వుతో, 'ఓయీ వ్యాఘరాజా!—ఇంకిప్పుడు నీ తలను తీసి మెడతిత్తికి అమర్చుకో!' అన్నది. కాని, బదులు చెప్పటానికి పులి బతికివుంటే కద! ★

ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

1955 ఆగస్టు సంచికలో ప్రకటింపబడే ఫోటోలకు నమూనాలు

- ★ పై ఫోటోలకు సరిబస వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.
- ★ జూన్ 10.వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలింపబడవు.

- ★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/-లు బహుమానం.
- ★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపైన వ్రాసి ఈ ఆడ్రసుకు పంపాలి:- చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

జూన్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : క్షణం తీరిక లేదు | రెండవ ఫోటో : తృణం రాబడి లేదు

పంపినవారు : బోయిన వెణుగోపాలరావు, IV ఫారం B,

బొద్దు హైస్కూలు, బంటుమిల్లి, బంపరూర్ తా|| (కృష్ణాజిల్లా)

బహుమతిమొత్తం రు 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది

వార్తలు-విశేషాలు

కృష్ణానదిపై నిర్మించే నాగార్జునసాగర్ డాం వల్ల 34 లక్షల ఎకరాలకు పైగా భూమి సాగులోకి వస్తుంది. గుంటూరు జిల్లాలోని మాచర్లకు 13 మైళ్ళ దూరంలో నందికొండ గ్రామంవద్ద యీ డాం నిర్మించబడుతుంది. నిర్మాణానికి ఆయ్యే ఖర్చు 122.02 కోట్ల రూపాయలని అంచనా వేశారు.

* * * *

బ్రిండోనేషియాలోని బాండుంగ్ నగరంలో అసియా—ఆఫ్రికాచేశాల మహాసభ జరిగింది. ఈ మహాసభకు 29 దేశాలనుంచి ప్రతినిధులు వచ్చారు. అజ్ఞాయుధాలను నిషేధించాలని, వలసరాజ్యవిధానం అంతరించాలని మహాసభ తీర్మానించింది. మన ప్రధాని పండిట్ నెహ్రూ యీ సమావేశాల విజయానికి ఎంతగానో తోడ్పడ్డారు.

* * * *

ఆంధ్రరాష్ట్ర వ్యవసాయ శాఖామంత్రి శ్రీ నిరుకొండ రామారావుగారు హృద్రోగంవల్ల మే 4 వ తేదీన మద్రాసు జనరల్ హాస్పిటల్లో మరణించారు. వీరి వయసు 41 సంవత్సరాలు. గత ఆరుంట్టి ఎన్నికలలో తూర్పుగోవాపరిజిల్లాలోని ఋరగుపూడి నియోజకవర్గంనుంచి కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా ఎన్నిక అయినారు.

* * * *

మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక పూర్తి అయినదానికి 6500 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా అవుతుందని ప్రభుత్వంవారి అంచనా.

ఈ నెలలో చందమామ కార్యాలయానికి తెనాలినుండి హైస్కూలు విద్యార్థులు వచ్చి, ప్రతికల నిర్వహణ పరిశీలించారు. బొంబాయిలో శ్రీ సి. డి. మర్చంట్ యాజమాన్యం నిర్వహించబడే 'చిల్డ్రన్స్ క్లబ్'కు చెందిన 120 మంది బాలబాలికలు కూడా మే 17-వ తేదీన చందమామ ఆఫీసుకు వచ్చి, ఆ యా శాఖలన్నీ ఎలా పనిచేసేదీ చూచి ఆనందించారు. వారికి చందమామ ఆఫీసులో విందు జరిగింది.

* * * *

మే 10-వ తేదీన బరంపురంలో మాటాడుతూ ప్రధాని నెహ్రూ 'ఈనాడు ఇండియాకు కావలసిన ప్రధాన అవసరాలు మూడు :—విద్య, ఆరోగ్యం, ఉత్పత్తికి వోహదమిచ్చే కార్యకలాపాలు. ఇవి తీర్చటానికే ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఉద్దేశించబడింది' అని అన్నారు.

* * * *

ఈ కిష్ట గ్రామసీమలలో జీవనప్రమాణం హెచ్చించడంకోసం చరఖా ప్రచారంచేస్తామని ఈజిప్టు ఉపమంత్రి విస్టర్ మహమ్మద్ అజానస్సిర్ ప్రకటించాడు. ఆయన ఇండియానుండి తిరిగి వెళ్ళేటప్పుడు 64 చరఖాను వెంట తీసుకువెళ్ళాడు.

* * * *

'గో' అనే చిక్కుడుజాతి మొక్కను ఇండియానుంచి తీసుకువెళ్ళి అమెరికా నైరుతి ప్రాంతంలోని టెక్సాస్‌లో పెంచుతున్నారు. అక్కడ ఈ మొక్కల పెరుగుదలను గురించి గత 3 సంవత్సరాలుగా పరిశోధనలు జరిగినై. ఈ మొక్కల గింజలు పశుగ్రాసంగా వాడబడుతున్నవి. వీటినుండి తీయబడే జిగురు పరిశ్రమలకు వినియోగపడుతున్నది.

* * * *

జిగ్గడిఖాత శాస్త్రవేత్త, గణిత నిపుణుడూ అయిన ఆల్ఫ్రెడ్ ఐన్‌స్టయిన్, ఇటీవల అమెరికాలో మరణించాడు. ఈయన సాపేక్ష సిద్ధాంతాన్ని కనిపెట్టాడు. అణుశక్తిని వెలువరించటానికి ఆయనకృషి చాలా తోడ్పడింది. అణుశక్తివ్వారా మానవ నాశనం చెయ్యటం తప్పని చెప్పిన ప్రముఖులలో ఆయన ఒకడు. ఈయన మెదడులోని ప్రత్యేకతను శాస్త్రజ్ఞులు పరిశోధిస్తున్నారు.

65

గ్రహాలు: బుధుడు

సూర్యుడిచుట్టూ తిరిగే గ్రహాలలో సూర్యుడికి చాలా దగ్గర ఉండే గ్రహం బుధుడు; సూర్యుడినుంచి దీనిదూరం 3 కోట్ల మైళ్ళకుపైగా ఉంటుంది.

పరిమాణంలో బుధగ్రహం మన చంద్రుడికంటే కొద్దిగా పెద్దది; దీని అడ్డకొలత 2765 మైళ్ళు, చంద్రుడి అడ్డకొలత 2163 మైళ్ళు.

బుధుడికి భూమికి మధ్య ఉండే దూరం మారుతూ ఉంటుంది. అది మనకు 4 కోట్ల 80 లక్షల మైళ్ళ దూరంలోకి వచ్చి 13 కోట్ల 79 లక్షల మైళ్ళదూరానికి పోతుంటుంది.

ఆకాశంలో తిరిగే గోళాలన్నిటికీ ఇతర గోళాలను ఆకర్షించే శక్తి ఉన్నది. భూమికి గల ఆకర్షణశక్తి 100 అయితే, బుధుడి శక్తి 38 మాత్రమే. (సూర్యుడి శక్తి 2,7701)

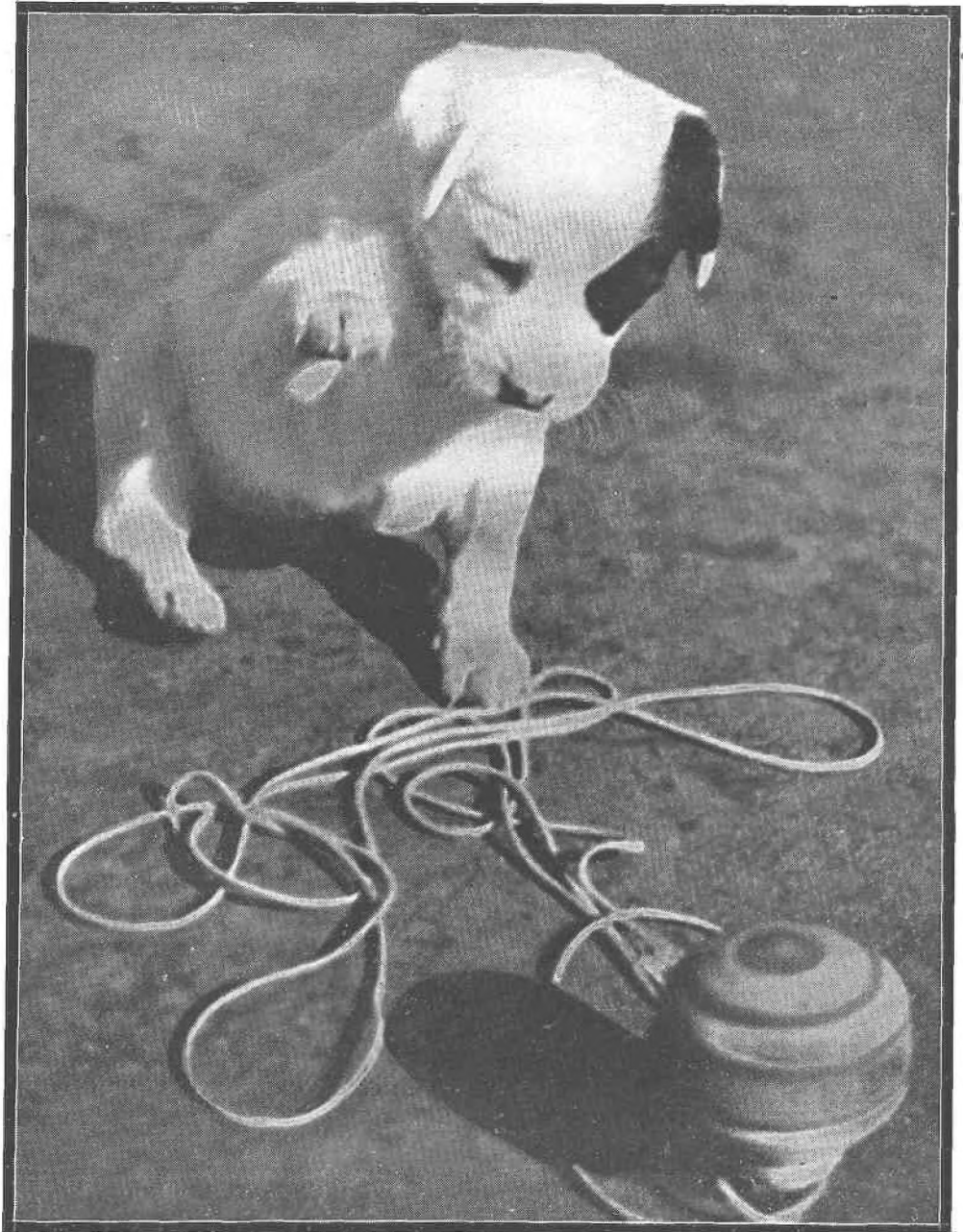
బుధగ్రహం భూమికన్న సూర్యుడికి దగ్గరిగా ఉన్నందువల్ల దానిమీదపడే సూర్యరశ్మి, వేడికూడా భూమిమీద పడేదానికి దాదాపు 7 రెట్లుంటుంది. అంటే బుధగ్రహంమీద వేడి ఎంతగా వుంటుందో మనం ఊహించవచ్చు.

దీనికి తోడు మరొక చిత్రంకూడా జరుగుతున్నట్టు కనిపిస్తుంది. అదేమిటంటే బుధగ్రహం ఒక్కసారి సూర్యుణ్ణి చుట్టి వచ్చేసరికి ఒక్కసారి తన చుట్టూ తాను తిరుగుతుందట. అంటే, బుధగ్రహంలో ఒక నగమే ఎప్పుడూ సూర్యుణ్ణి చూస్తూ ఉంటుంది. రెండో నగం మీద ఎన్నడూ సూర్యకాంతి పడదు. ఇదే నిజమైతే సూర్యుడి కేసి తిరిగిఉండే ప్రాంతం కాలి, బొగ్గయి, వేడిరాతి గుట్టమయంగా వుండాలి. ఎల్లప్పుడూ అంధకారంలో ఉండేభాగం ఎలా ఉంటుందో ఎవరూ ఊహించలేరు.

బుధగ్రహం సూర్యుడి చుట్టూ తిరిగే వలయం కోడిగుడ్డు ఆకారంలో వుండి, మాటి మాటికి మారుతూ ఉంటుంది. ఈ వలయంలో బుధుడు సెకండుకు 29 మైళ్ళ వేగాన, రోజుకు 25 లక్షల 5 వేల మైళ్ళుచొప్పున ప్రయాణం చేస్తాడు. ఒకసారి సూర్యుడి చుట్టూ తిరిగిరావటానికి బుధుడికి 87 రోజుల 23 గంటల 15 నిమిషాలు వడుతుంది. అంటే అది బుధుడి సంవత్సరమన్నమాట.

బుధుడు భూమికన్న చాలా తేలికైన గ్రహం. దాని ఘనపరిమాణం భూమిలో పదిహేడవంతు, బరువు భూమిలో 22 వ వంతు, వైశాల్యం 7 వ వంతు.

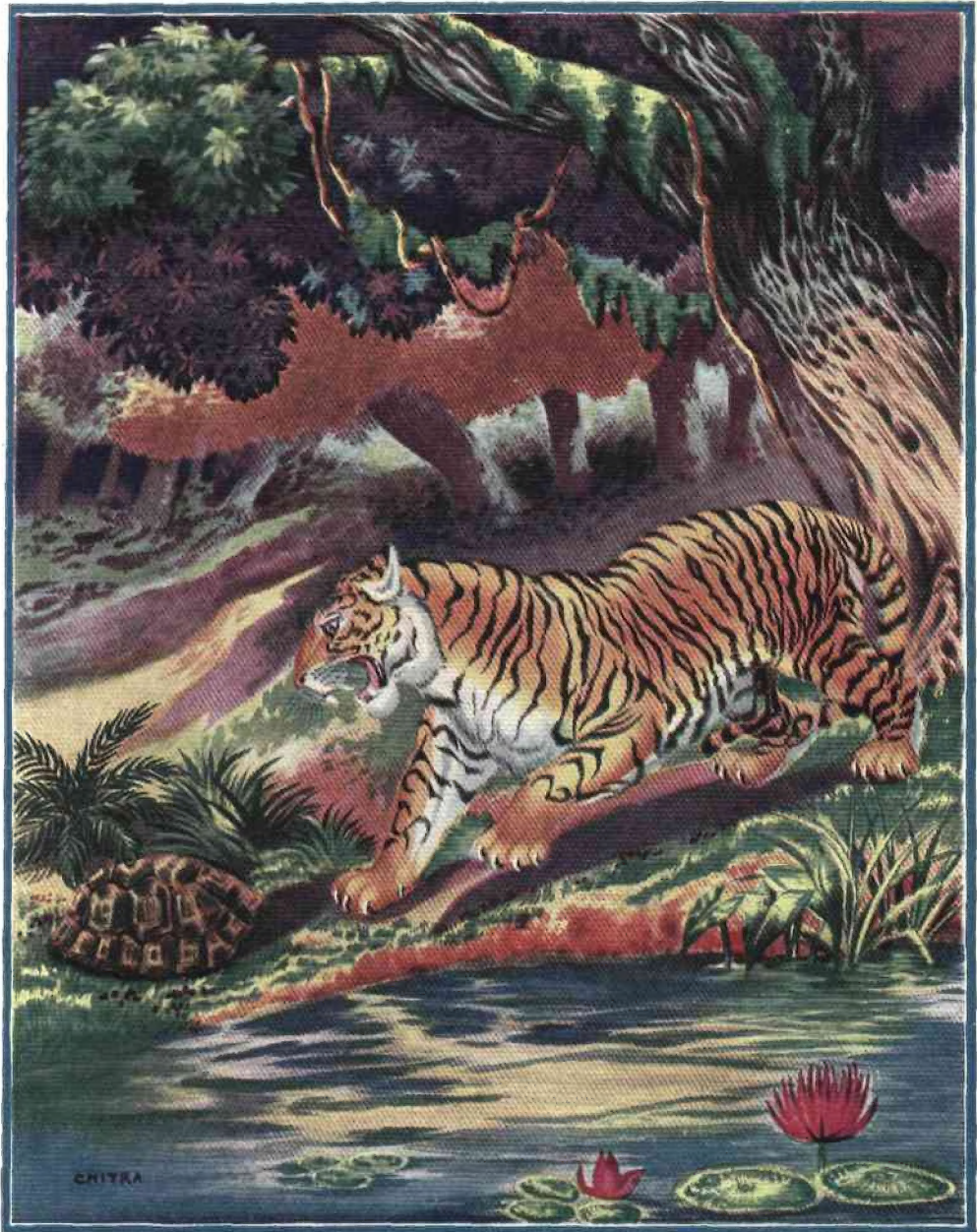

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

తృణం రాబడి లేదు

పంపినవారి పేరు :
బి. వి. రావు - బంటుమిల్లి
67

తాబేలు పన్నాగు